Թ. ՏԱՐԻ 2762 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 12 ԱՀԵԿԱՆ 4385 19 ԱՊՐԻԼ 1893 14 ՇԱՎՎԱԼ 1310 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳԻՐ

Գալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه غلطه ده آره‌وك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամական արժէք	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներու Տարեկան Տուրք	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ Յատուկ գնով · Տարեկան Օտ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարներու միջոցաւ	Դրուշ 50

Խմբագրութիւնս ուղղուած համակ կամ այլ գրութիւն ես չի տար։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ԱՊՐԻԼ 19/1 ՄԱՅԻՍ 1893

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՀԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆՔԻ ՊՈՒԼԿԱՐԻՆ

Լրագրոյս չաբաթ պատրաստ թուով ծանուցինք թէ Պուլկարիոյ կրթական Նախարար Պ. Ժիվքովի հրամանաւ, Շուտլայի քաղաքապետութիւնն իւնցուցեր է տեղւոյն Հայոց վարժարանին Տնօրէնութեան թէ առաջիկայ տարեշրջանէն սկսեալ (Սեպտ. 1) անպատճառ ի գործ պիտի դրուի Պուլկարիոյ կրթական Նորահաստատ օրէնքին Ժ. յօդուածն, որուն համեմատ մի միայն քրիստոնեայ հասարակութեանց նախակրթարանաց մէջ պուլկարերէն եւեթ պիտի աւանդուի, ամէն ուսմունք պուլկար լեզուաւ պիտի դասախօսուին, հայերէնն Հայոց համար և յունարէնն Յունաց համար վերապահուած ըլլալով միջնակարգ վարժարաններուն։ Դասատուներն ալ պուլկարհպատակ պէտք է ըլլան, հմուտ պուլկարերէնի։

Կը յիշուի թէ այս խնդիր անցեալ տարի եւս գրուեցաւ, և ոչ սակաւ զրաղեցուց տեղւոյն յոյն հասարակութիւնն։ Ամեն։ Ս։ Պատրիարք Հայրն և Յունաց Պատրիարքը կայս. կառավարութեան դիմեցին, և հեղինակատանները պատճառաւ ալ հեղինէն կառավարութիւնը ծանուցեալ գիմումն ըրաւ, և լրագրիրը ու գիւանագիտութիւնք երկարօրէն զրաղեցան այս խնդրով։ Վերջապէս, խնդիրն այն եզրակացութեան յանգեցաւ որ Արեւելեան Բումելիի մէջ օրէնքին գործադրումն յետաձգուեցաւ. բայց օրէնքն իսկ չփոխուեցաւ, և տնօրինուեցաւ որ Պալքանեանքն անդին, բուն Պուլկարիոյ մէջ, նոր տարեշրջանէն սկսեալ օրէնքն իւր կիրառութիւնն ունենայ։

Արեւելեան Բումելիի մէջ յոյն հասարակութիւնը բաւական կարեւոր հատուածներ կը կազմեն, և անշուշտ չպիտի փորձուի օրէնքը նոյնութեամբ գործադրել։ Թէեւ կազմական օրէնքին պատճառաւ այս գաւառի ոչ-պուլկար հասարակութեանց ստացեալ իրաւունքներուն չի դպչիր տեղային վարչութիւնը, բայց կը խուսի թէ երկրին հիւսիսային մասին համար այսպիսի սեղմում չի տեսներ։

Անցեալ տարի գրեցինք և երկարօրէն բացատրեցինք թէ նախակրթարանի պզտիկ տղայքը պարտաւորել իրենց բնիկ լեզուէն տարբեր լեզուաւ մը սովրելու ամենէն նախնական ուսումները մանկավարժական և այլ ասմեն տեսակէտով սխալ մէ, և այսչափ որոշ գիտական ճշմարտութեան մը վրայ պնդել միայն կը մնայ մեզ։

Այս գիտական ճշմարտութիւն Թուրքիոյ մէկ ծայրէն միւսը ճշդիւ կը յարգուի ու կը գործադրուի։ Ամեն հասարակութիւն իւր հասկցած լեզուաւ, իւր ընտանիքի լեզուաւ կուտայ իւր զաւակներուն նախնական ամեն ուսում կայս. կառավարութեան օրէնքները կ'ընդունին և կը հաստատեն այս առողջ դրութիւն։ Մինթէ այս պատճառաւ Ն. Կ. Վեհափառութեան քրիստոնեայ հպատակները նուազ գիտեն Թուրքերէն։ Ամենքն ալ սիրով կը սովրին երկրին տիրող լեզուն, և կ'օգտուին այնչափ շահեկան ուսումէ մը։ Բայց ամենայն ինչ բնական եղանակաւ տեղի կ'ունենայ։ Ցոյն ամեն բան իւր հասկցած լեզուաւ կը սովրի, որով ամեն բան, և ընդ նմին տիրող լեզուն, աղէկ կրնայ սովրիլ։

Հետեւապէս, նոր դրութեան նկատմամբ անցեալ տարի ինչ որ ըսուած է, հիմակ ալ, Սեպտ.էն եռանիւ կրնան ըսուիլ, գոնէ մանկավարժութեան տեսակէտով։ Եւ յետոյ, այս հայ նախակրթարանք հայ տղայքն եկեղեցական ընթերցումներու և երգեցողութիւններու կը վարժեցնեն, հայ եկեղեցւոյ լեզուն հայերէն ըլլալով, և կարելի է հասկնալ ուր որ անկ է, թէ Մանկավարժութեան չափ եկեղեցին ալ կը պահանջէ որ այս պզտիկ տղայք անպատճառ սովրին իրենց լեզուն։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԼԵՀԻ ուրախութեամբ լսեցին և ներքոգեցին Վիլհելմ Կայսեր ընթացքը Լէտոխովսքի կարդինալին նկատմամբ ի Հռոմ։ Կը յիշուի թէ այս բարձրաստիճան եկեղեցական այն անձն է որ մինչ Բոզէնի լեհական թեմին արքեպիսկոպոսն էր, Պիզմարք իշխանի օրով բանտարկութեան դատապարտեցաւ և երկու տարի բանտ պահեցաւ։ Պիզմարք այն ատեն հաստատած էր Մայիսեան օրէնքներն, որով կաթոլիկ եկեղեցական մարմնոյն իրաւասութիւնները կը կըճատէր, և լեհերէնի գործածումը կը սահմանափակէր, չմոլորելով որ Բոզէնի ժողովուրդն իբրեւ լեհ կրթուի։ Լէտոխովսքի տարբեր կարծիք կը յայտնէր արքեպիսկոպոսական թեմին և նախորդ վարչութեան միջեւ։ Կրթնելով նորահաստատ օրէնքին և դատարանաց ձեռամբ նոյնն ի գործ դնել տալով, հզօր վարչապետը կարգ մը արգելքներու ենթարկեց լեհ արքեպիսկոպոսն, և ի վերջոյ իբրեւ օրինազանց դատապարտել տուաւ զայն։ Լէտոխովսքի որ կրնար զերծ մնալ այս խստութիւնէն՝ պարզապէս հրաժարելով իւր պաշտօնէն, համակերպեցաւ, չուզեց խուսափիլ իւր ընթացքին օրինական հետեւութիւններէն, և ամեն բան կրեց, երկու տարի ալ բանտ պառկեցաւ, և երբ յաւարտ պայմանաժամուն դուրս եկաւ, Պիզմարքեան կառավարութիւնն արդէն իւր ազդեցութիւնն ի գործ դնելով անոր տեղ գերման արքեպիսկոպոս մը Բոզէնի առաջնայ թեմակալ կարգել տալու յաջողած էր։ Ժամանակ մը եաբը նոյն իսկ արքեպիսկոպոսական տիտղոսն ու պաշտօնն անցաւ Գերմանի մը։ Լէտոխովսքի, երկրէն արտաքսեալ, գնաց Հռոմ, և հոն պաշտօնի մը կոչուեցաւ Վատիկանի մէջ։ Հոն կը մնայ ինչուան հիմա։ Պիզմարք մինչեւ իւր պաշտօնավարութեան վերջին օրը Գերմանիոյ հակակարծիք կը նկատէր զԼէտոխովսքի։ Յետոյ, Վիլհելմ Բ. Կայսր վեհանձնութեամբ վարուեցաւ։ Պապին այցելուն առթիւ, առանձինն տեսաւ նաեւ զԼէտոխովսքի, և իւր ձեռամբ անոր նուիրեց ոսկեայ տուփ մը ադամանդազարդ՝ իւր դեղեցիկ կայսերական մանրանկարը վրան փորուած, և այս պարգեւատուրն առթիւ ըսաւ։ «Ամեն բան մոռցուած է, այնպես չէ»։ առ որ լեհ եկեղեցականը պատասխանեց։ «Անշուշտ, քանի որ այնպես կը կամիս Ձերդ Վեհափառութիւն»։ Լեհ լրագիրք այս դէպքերը պատմելով, կը գովեն Վիլհելմ Բ. կայսրն, այս կերպիւ իւր լեհ հպատակները սիրաշահելուն և կայսերական բարեհաճութեան բարեգէպ ցոյց մ'ընելուն համար։ Այսու Ն. Վեհափառութիւն չնչտեց Լեհերուն նկատմամբ հաշտ քաղաքականութիւն մը բռնելու ընթացքն, հիմնովին փոխելով իւր նախկին վարչապետին Պիզմարք Իշխանի քաղաքականութիւնն, որ Լեհերէն անվստահ, գերմանացնել կը ճգնէր։ Լեհերն հասկցան Վիլհելմ Բ. երիտասարդ Կայսեր միտքն, և անոր համապատասխանեցին, Խորհրդարանի մէջ և անկէ դուրս ոյժ տալով կայսերական քաղաքականութեան, և ազգովին ամեն զոհողութիւն ընելու պատրաստակամութիւն ցուցնելով, եւս առաւել արժանի ըլլալու համար իրենց սեփական գրութեանց պաշտպանութեան Վիլհելմի Երկրորդի կողմէ։ Ռայխսթակի մէջ լեհ կուսակցութիւնն այժմ սովորաբար նախարարութեան կողմն է, և Բոզէնի մէջ լեհերէնի ուսուցման արգելքներն աւելի կամ նուազ վերցած են։

Պ. ԿԼԱՏՍԹՈՆ նամակ մը գրեց ամերիկեան հանդէսի մը տնօրէնին, որ առիթի չի փախցներ անդլիական հասարակութեան ինչ ինչ սովորոյթներն ու յատկանիշները քննադատելու։ Նախարարապետը կը խոստովանի թէ անդլ. ժողովուրդն իւր զարդացման ընթացքին մէջ ստացեալ թերութիւններ ունի, զորս ուզղել պէտք է մեծաւ հմտութեամբ։ Զտիէն աւելի հպարտ և տիրապետող ոգի մը կը կրէ այս ժողովուրդ, ուրիշ շատ մը ժողովուրդներ իրարմէ ստորին համարելով։ Ուրիշ կողմաց հետ ալ այնպէս կը վարուի իբր թէ ամեն բան անդլ. ժողովրդին պարտական ըլլան, ու ցմիշտ անդլ. ժողովրդեան տիրապետութեան ենթակայ մնալու կարօտ գտնուէր։ Այս ունակութիւնը փոխելու է, կ'ըսէ ծերունի վարչապետն, որ կը հասկցնէ թէ իւր ծրագրերով կ'ուզէ դաս մը տալ իւր ազգին։ Աւելորդ է կրկնել թէ նոյն դասէն Սկովտացիք և Կելէսցիք ևս պիտի օգտուին, նմանօրինակ օրինաց իրենց երկիրներուն մէջ հաստատումը խնդրելով։

ԼՈՒՏ ՍԱԼԶՊԸՐԻԻ իւր Հագֆիլտի ընդարձակ և շքեղ դղեկին մէջ ընդունելով Ուլդէրի 1,200 պատգամաւորներն և անդլիացի 300 միութենականներն որք անոնց կ'ընկերանան, ըսաւ թէ նախարարական ծրագրաց վիճաբանութիւնն հագիւ թէ կը սկսի։ Ցրամադրութիւնք հիմակ որոշ կ'արտայայտուին մանաւանդ շահակից հասարակութեանց կողմէ, և աւելի պիտի յայտնուին յառաջիկային։ Նախկին վարչապետն իւր պարտէզին մէջ այս բաղմութեան ճաշ տուաւ։

ԱՐՄԱՏԱԿԱՆՔ, ընդ անօրէնութեամբ Պ. Լապուշէրի, ցաւոք տեսան որ Սըր Ռիչըրտ Հարբորդի մատուցած եղծացոյցին մէջ հանրային մտօք ո՛և է անտեսական կամ գանձային բարենորոգում չէ նշանակուած։ Նախարարութիւնն ո՛չ նուազ կը զրաղեցնէ ազատական կուսակցութեան այս յառաջացեալ մասն, որոյ պահանջումներն անմիջապէս ընդունելի և գործադրելի չի դտներ այլ և այլ նկատմամբ։

ՌՈՒՍԻԱ. — Փեթերսպուրկէ Ապրիլ 24 թուով կը հեռագրեն առ Թարգ. Ժամանակ մ'ի վեր կը զրուցուի թէ Փեթերսպուրկի մէջ շատ մը մարդիկ հնտախտէ վարակեր են, և գաղտնապէս կը դարմանուին հիւանդանոցներու մէջ։ Ներքին գործոց Նախարարութեան բժշկական ճիւղին մէկ յայտարարութիւնն հրատարակելով, պաշտօնական օրաթերթը կ'ըսէ թէ Դեկտ. 30 էն ի վեր ճշմարիտ հնտախտի ո՛չ մէկ դէպք տեղի ունեցած է Ռուսիոյ մայրաքաղաքին մէջ։ Տարբոյս սիրգբէն ի վեր հնտախտի կասկածով ինն հիւանդք դարմանուեցան Փեթերսպուրկի հիւանդանոցներուն մէջ։ Երկուքը մեռան։ Բայց միկրոբազնական քննութենէն երեւցաւ թէ ասոնք ապեցաց սուր բորբոքումէ կը տառապէին, բայց բուն հնտախտէ վարակեալ չէին։ Ռուսիոյ մնացեալ մասին գալով, պաշտօնական վիճակագիրքը կը ցուցնեն թէ Ապրիլ 8էն մինչև 15 մէկ շաբթուան մէջ ոյին 64 մարդիկ հնտախտէ բռնուած և 26ը մեռած են Օրէլի, Սարատովի, Ուֆայի, Էլիզապէթգրոլի և Տօնի նահանգաց մէջ։ Ամենէն աւելի Ուֆայի մէջ պատահած է, 51 վարակեալ և 21 մեռեալ բուն հնտախտէ։ Ծովային նախարարութենէն շրջաբերական մը զրկուեցաւ, որով խիստ պատուէրներ կը տրուին նաւային հաստատութեանց և նաւահանգստաց մէջ ամեն զգուշութիւն ի գործ դնելու ի նախատեսութիւն հնտախտի վերարձարձման։ Կայսրն ալ հրամայեց որ ապահովիչ ամեն գործիք և մեքենայք որք օտար երկիրներէն բերուին կառավարական կամ հանրային հաստատութեանց կողմէ՝ անմեքս ընդունուին Տէրութեան մէջ։

—Պաքուի պարսկի հիւպատոսն իւր կառավարութենէն հրաման ընդունած է ծանուցանելու թէ հնտախտը վերջացած է Պարսկաստանի մէջ։—Անցեալ տարւոյ հաշիւը փակուած է ճիշդ այն պահուն երբ վերսկսող տարերը վախ կուտան թէ 1893 տարին ալ իրեն համար հաշիւ մը պիտի բանայ։

Ի ՆԱԲՈՒԼԻ.—Անցեալ կիրակի իրիկուան Նաբոլիի արուարձաններէն միոյն եկեղեցւոյն մէջ պաշտամունքի միջոցին, մոմէն կրակ առին վարագոյրք, և բոցերը չուտով բռնկցուցին չէնքին տախտակեայ մասը։ Եկեղեցին լի էր բազմութեամբ, և սաստիկ ահաբեկում տիրեց։ Ժողովուրդը դէպի դուռները խուժեց, և այս գահավէժ ընթացքին մէջ զիրար կոխկրտեցին։ Ութ կանայք և հինգ տղաք ոտից կոխան ըլլալով մեռան, և շատեր ծանրապէս կամ թեթեւապէս վիրաւորեցան։

ԵԳԻՊՏՈՍ.— Եգիպտական լրագիրք կը պատմեն աւազակութեան դէպք մը հետեւեալ կերպիւ։ Ֆելլահ հանրածանօթ աւազակ մը, որ ուրիշ երիւ շարագործներու հետ ի Վերին Եգիպտոս շատ չարութիւններ կը գործեր, այն ատենէ ի վեր կը փնտռուէր ոստիկանութեան կողմէ, որ տեղեկութիւն ստացած էր թէ այս մարդ գլխաւոր ոճրագործն էր նաև կարգ մը սպանութեանց մէջ, և վերջին սպանութեան վրայ քննութիւններ կը կատարուէին տեղային դատական իշխանութեանց կողմէ։

Ոստիկանութիւնն իմացաւ ուր ըլլալն, եւ փորձեց ձերբակալել։ Մարդն հրացանով դէմ դրաւ։ Քանիցս կրակ ըրաւ, և վերջապէս ոստիկանութիւնն ալ պատասխանելով, զարկաւ սպանեց զնա։ Խնդիրը տեղային դատարանին ներկայացաւ, որ անպարտ արձակեց ոստիկանութեան սպայները՝ մարդասպանութեան ամբաստանութենէն, բայց իւր վճռով պախարակեց անոնց գլխաւորն՝ առանց դատարանի կողմէ տրուած ձերբակալման գրի չարագործը քանել ձեռնարկելու համար։ Ոստիկանութեան սպայն ցոյց տուաւ թէ տիրող սովորոյթն այս է Վերին Եգիպտոսի մէջ, երբ ուզուի ձեռք ձգել հանրածանօթ չարագործներ այնպիսի տեղ մը ուր դատարանք չատ հեռի են։ Բայց այս սովորոյթ նշանակեալ չէ տեղացի դատաւորներուն ձեռքը գտնուած օրինագրքին մէջ։ Այս առթիւ կը գրուի թէ դատարանք և ոստիկանական իշխանութիւնք, եռանդեամբ մրցելով, բաւական պակսեցուցած են ծանր չարագործութեանց քանակութիւնը։

Ի ՇԻԲԱԿՈ.—Թրքաստէրս անուն նորաբուսոյց մեծ չէնքն, որ Շիբակոյի Արուեստանոցին մէջ ճաշարանի և նուագանդէսի պիտի ծառայէր, անցեալ շաբթուն հրոյ ճարակ եղաւ, և չորս մարդիկ ալ միասին այրեցան։ Երկու օր եաբը պաշտօնական բացումը տեղի պիտի ունենար։

ՊՈՒԼԿԱՐ ազգը նորապակ իշխանուհւոյն պիտի նուիրէ շքեղ պակ մը (պիոպէՏ), որ ի Վիեննա Արքունական ոսկերիչ Բէօխերդի ձեռամբ պիտի չինուի։ Պիտի բաղկանայ Պուլգարական հինգ շուշաններէ, որք իրարու պիտի կցուին գեղեցիկ զարդով մը, ականակուռ շերտի մը յենած։ Պակը ծածկուած պիտի ըլլայ գմրուխտներով, ադամանդներով և յակինթներով, որք կը ներկայեն պուլկարական երեք գոյները, կանաչ, սպիտակ և կարմիր, և մէջ տեղը պիտի դրուի մեծարժէք խոշոր յակինթ մը։ Այս թանկագին նուէր Իշխանուհւոյն պիտի մատուցուի պուլկար ներկայացուցիչ մանախմբի մը ձեռամբ, իշխանին և իշխանուհւոյն ի Սոֆիա հանդիսապէս մտած ժամանակ։

ՆՈՐԱՇԵՆ ԶՐԱՀՆ, ըստ դերբակ Տաւվէի գրութեան, մերժուեցաւ գերման կառավարութեան կողմէ. զի ծախքը շատ է, և գժուար պիտի ըլլայ այնպիսի գնտակ մը չինել որ ծակէ այս զրահն—Քանի է՝ կեցած գնտակները չէին կրնար ծակել զայն՝ Այս ալ մեծ բան մ'է։

ԻՏԱԼԵԱՆ ԲԱՆԱԿ։—Վիլհելմ Բ. շատ կը սիրէ ամեն ինչ որ զինուորական է։ Ումպերդոս թագաւոր իտալիան ամբողջ բանակ մը (20,000 զօրք) Հռոմայ մեծագոյն հրապարակներէն միոյն մէջ Ն. Վեհափառութեան ներկայացուց։ Իտալեան զօրքերն այլ և այլ շարժումներ և մարզանքներ կատարեցին և Վիլհելմ Կայսր շնորհակալ մնաց իտալեան զօրաց ճարտարութիւնէն։

ԱՌԱՌԱՋԱՊԱՀԱԿԱՆ նոր Դեսպանախորհուրդ մը կը խնդրէ Ֆրանսա, ի Փարիզ գումարելի, միջոցներ ձեռք առնու համար, որպէս զի Հնդկաստանցի ուխտաւորաց միջոցաւ Եւրոպա հնտախտ չկարենայ մուծուիլ։

ՕՏԵՍԱՑԻ կը ծանուցուի թէ արշաւախումբը շատ կոտորած կ'ընէ հարաւային նահանգաց մէջ, և կարգ մը անասնաբոյժներ զրկուած են Բերլինի և Պեսարպիոյ կուսակալութեանց մէջ այցելութեամբ քննութիւն կատարելու։ Օտեսայէ Թուրքիա և Միջերկրականի նաւահանգիստները զրկուած ամեն արջառք նաւ զրուելէ յետոյ անասնաբոյժներու քննութեան կ'ենթարկին, որպէս զի օտար կառավարութիւնք ուսական արջառին մուտքը չարգիլեն։

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԸ խնդակցական ուղերձ մը զրկեց Ֆիլատէլֆիոյ Խմաստասիրական Ընկերութեան, անոր հարիւրամեակին առթիւ։ Ասով կը յիշէ գիրանալին եւ զլաֆայէթ, և կը շեշտէ անմոռանալի եւ անկորնչելի բարեկամութիւնն ընդ մէջ Ֆրանսայի և Ամերիկայի։

ՇԻԲԱԿՈՅԻ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍԸ. — Միջազգային նաւահանդէսն ապրիլ 16/28ին սկսաւ Նիւ Եորքի առջեւ։ Մեծ թուով օտար մարտանաւեր երկու կարգի վրայ շարուած էին, պատուոյ տեղը տրուած ըլլալով այն սպանիական միակամ առագաստանաւուն, որ Քրիստափոր Կոլոմբոսի նրուտած նաւուն յար և նման չինուած է և որ առանց չոգենաւի օգնութեան միամիտակ Սպանիայէն ուղեւորած է Ամերիկա, այս ցոյցին մասնակցելու։ Քլիվլէնտ Նախագահը նաւերն աչքէ անցուց Տոլֆին ամերիկեան մարտանաւուն մէջէն, և ամեն ազգաց նաւապետներուն կողմէ եռանդեամբ ողջունեցաւ։ Ցետոյ մարտանաւուց հրամատարը եկան Տոլֆին նաւուն մէջ ողջունել զՊ. Քլիվլէնտ։ Թընդանօթաց արձակմամբ անգամ մ'եւս ողջունեցին զնա՝ երբ ցամաք ելաւ։ Այս նաւահանդէս կերպիւ իւրք նաւակատիքն է Շիբակոյի Արուեստահանդիսին բացման, ի պատիւ Ամերիկայի գիւտին չորրորդ հարիւրամեկին։

ԱՒՍՏՐԱԼԻՈՅ նոր պանքա մը, London Chartered Bank of Australia, 1852ին հաստատեալ արքայական արտօնագրով, վճարումները դադրեցուց, իբրեւ հետեւանք այն սեղանաւորական տագնապին,

---

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (130)

Ի. ՌԻՇԷՊԻՆԻ ԵՒ Ի. ԼԻՏԼԷՆ

ԲԱՐԻԶԻ ԴԻՒՑԱԶՆՈՒՀԻՔ

ՄԱՄՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՀՐԵՇՏԱԿ ԵՒ ՍԱՏԱՆԱՑ

Վերջին աղաղակ մը, առաջիններէն աւելի սոսկալի, լսուեցաւ։ Ցետոյ, ա՛լ ոչինչ։ Շուներուն մռլտոցները միայն որք հեշտանքով կը փարէին իրենց սոսկալի խնդոյքին։

—Շատ ուշ է, ըսաւ տ'Օրքա պատուհանէն վար ծռելով։ Անմիջապէս ետ նետուեցաւ սոսկումէ սարսռալով։

Տեսած էր շուներէն մին որ կը հեռանար դիակէն, կլսփին մէջ բռնելով գլուխը զոր խլած էր կոնդէն։

—Օ՛հ, ըսաւ զղջահար ձայնով, փախչինք այս անիծեալ տունէն։

—Իսկ հա՞յրս, հա՞յրս, գոչեց Զիթելլա։

—Օրիորդ, աւասիկ, պատասխանեց Էլիզապէթին ձայնը։

Բացած էր կապոյտ սենեակն և մարքիզը կը քերէր։ Մանկամարդ աղջիկը նետուեցաւ ծերունիին վիզը։ Էլիզապէթ բռնեց տ'Ակիէռա կոմսին ձեռքն ըսելով։

—Եկէք, պարոն կոմս, բան մը ցուցունեմ ձեզի։ Դուք ալ եկէք, պարոններ, յարեց միւս երիտասարդներուն դառնալով։

Անոր հետեւեցան։ Էլիզապէթ կապոյտ սենեակը մտցուց զանոնք։ Սոսկման քիչ մը լսուեցաւ, և յետոյ ընկրկեցան սարսափով։

Սենեակին մէջտեղը, արեան լճակի մը մէջ, կը փռուէր Լա Բռաթիք։ Էնբեռիա տարածուած էր անոր քով։ Բերանը փրփրալից էր, աչուքները դուրս ցցուած էին ակռակապիճներէն, երեսը կասկածուտ էր եղած։ Նախկին նոտարին ձեռքերը տակաւին պրկուած էին անոր վիզին չուրջը։ Այս ալ դիակ մն էր։ Աղջիկն սպանած էր իր հայրը, հայրը խղդած էր իր աղջիկը։

Լ Ե

ՈՒՐ ՔԱՐԼՕՍ ԻՆՔԶԻՆՔԸ ԿՐ ՄՑՏՆԷ

Մինչ տ'Օրքա և Կասթոն տը Ռօսթան տ'Ակիէռա ապարանքը կը տանէին Զիթելլան և Վարանտեղ մարքիզը, Մարսել և Էմմանուէլ Պաթիենոլի ոստիկանութեան քոմիսէրին կ'երթային։

Էլիզապէթ կառք մը բռնած էր որպէսզի շուտով երթայ իմաց տայ իր տիրուհիին սոսկալի իրողութիւնը։

Ոստիկանապետին առջեւ, կոմսը պատմեց Էնբեռիաի տան ահռելի տագնէն իր գիտցածը։ Երիտասարդին առաջին խօսքերէն իսկ, ոստիկանութեան քոմիսէրը կանչեց իր քարտուղարը և հրամայեց որ անմիջապէս քանի մը ոստիկաններ ժողվէ և վեց գինուոր բերել տայ Բեթինիէռի զօրանոցէն։ Ցետոյ, կոմսին դարձաւ և խնդրեց որ խօսքը շարունակէ։

Այն ատեն Մարսել մանրամասնօրէն պատմեց Վարանտեղ մարքիզին և յետոյ Զիթելլային առեւանգութիւնները։

Քոմիսէրը բազմաթիւ հարցումներ ըրաւ անոր, որոց պարտաւորեցաւ պատասխանել կոմսը։

Խօսեցաւ Էնբեռիաի առաջին ոճրին վրայ ընդդէմ Զիթելլաի և բացատրեց ցմուտիին կատարութիւնը՝ մանկամարդ արուեստագէտուհին հալածելու նախանձով և տարութեամբ։ Նոյնպէս այս շարժառիթն էր որ գործել տուած էր Պարթոլոմէօ Լէթին։ Անոնց երկուքն ալ ուզած էին վրէժ լուծել։ Բան մը չըսաւ Ֆերնանտի վշտաբեր պատմութեան վրայ։ Ընտանեկան գաղտնիք մըն էր այս որ մոռացման մէջ մնալու էր յաւէտ։

—Մեր երկու ոխերիմ թշնամիները ա՛լ չեն ապրիր, շարունակեց կոմսը, բայց իրենց մեղսակիցներէն երեքը պիտի լրացնեն ձեզ տուած տեղեկութիւններս։ Պատահական կահավաճառն և իր կինը կախաղանուած և քիրանակապուած պիտի գտնէք խանութին յետնակողմը։ Էնբեռիաի տան մէջ ուրիշ մէկն ալ նոյնպէս կապուած է, յետոյ, սենեկի մը մէջ երկու դիակներ և, պարտէզին մէջ, ինչ որ շուները թոռած ըլլան խալացի Լէթչինն մարմինէն զոր ողջ ողջ պատռեցին։

Կոմսին յայտնութիւնը գրուած էր։ Էմմանուէլ և ինք ստորագրեցին։

—Շնորհակալ եմ, պարոն կոմս, ըսաւ այն ատեն ոստիկանապետը։ Այնքան բուռն յուզումներէ եաբը, հանգստի պէտք ունենալու էք, կրնաք երթալ։ Եթէ վաղն առաւ պէտք ունենամ ձեզ, կանչել կուտամ։

—Ձեր հրամանին տակն եմ, պարո՛ն, պատասխանեց Մարսել, ինչպէս նաեւ պատրաստ եմ արդարութեան ուրիշ անձերու կրկնել ինչ որ պատմ ունեցայ ձեզ ըսել։

Ժամ մը եաբը, ոստիկանապետը, ոստիկաններու և գինուորներու հետ, գացած էր Էնբեռիաի տունը, որուն բոլոր մուտքերը պահպանուած էին։

Ինչպէս կը սպասէր, ըստ յայտարարութեան տ'Ակիէռա կոմսին, շուներով ամբապէս կապուած գտաւ Բիէ-տը-Ֆէռն և Դէ՛ Դէ՛ ալ Էբէռ-Ֆները։

Վերջինները, վախէ կիսամեռ, անմիջապէս խոստովանեցան իրենց մեղսակցութիւնը Զիթելլաի առեւանգման մէջ։ Իսկ Բիէ-տը Ֆէռ, ոճրի մէջ կարծրացած ծեր թշուառական մը, համր մնաց ամեն հարցումներու։

Քոմիսէրն իր մանրամասն տեղեկագրին մէջ հաստատեց հոր և աղջկան եղերական մահն, որք մեկզմէկ սպանած էին։ Ցետոյ պարտէզ իջան ջահերով։ Շուները իրենց ծակը քաշուած էին քնանալու համար։ Ոստիկանութեան քոմիսէրը հրամայեց որ սպանեն զանոնք։ Զինուորները լեցուցին իրենց հրացանները և երկու սոսկալի գազաններն անմիջապէս չանթահար եղան՝ իրենց ծակէն տակաւին դուրս չելած։

Երեք կանաչուորներուն կապերը քակած էին։ Բայց անոնց տեղ անմիջապէս շրուշաներ անցած էին։

Մինչ ոստիկանապետն իր տեղեկագիրը կ'աւարտեր սրահին մէջ, ոստիկան մը խուզարկեց Բիէ-տը-Ֆէռին վրան։ Ծեր ոճրագործին գրպանէն գտաւ իւղոտ և պատռուած թղթապանակ մը որուն մէջ գտնուած քանի մը նամակներն իսկոյն քոմիսէրին ցուցուեցան։

Այս նամակներէն երկուքը կը պատկանէին Պարթոլոմէօին, ուրիշ երկու հատ ալ Էնբեռիաին։ Ամենքն ալ աներիրայապէս կը հաստատէին կարեւոր դերը զոր Բիէ-տը-Ֆէռ խաղացած էր գիշերային տագնէն առաջ տեղի ունեցած դէպքերուն մէջ։

Թղթապանակը հինգերորդ նամակ մը կը պարունակէր։ Այս ալ Բարլօսինն էր։

Կը գրէր Բիէ-տը-Ֆէռին, զոր իր սիրելի բարեկամ կ'անուանէր, թէ եւեթ ըլլալով տաքթոր Բոէնտոզայի հիւանդանոցէն, Պրէզիլ օթէլն հաստատուած էր և թէ, չնոգուելու համար ոստիկանութեան կողմէ, Տօն Ռամոն ի Պէրկաս անունն առած էր և Պրազիլիոյ նաւային ոստայ կը ձեւացուներ ինքզինքը։

Ոստիկանութեան քոմիսէրը հասկցաւ որ վտանգաւոր չարագործի մը հետքին վրայ է։ Հրամայեց իր գործակալներէ երեքին որ անմիջապէս Պրազիլ Օթէլն երթան եւ հոն ձերբակալեն այն անձը որ ցոյց պիտի տրուէր իրենց տօն Ռամոն ի Պէրկաս անուամբ։

Բարլօս, կարծելով թէ բաւական կը պաշտպանուի հարուստ և զօրաւոր տիկին տը Հոթֆրէլ կողմէ, անմեղի քուէով կը քանար։ Կ'երդուէր թէ Մսիգա իր ձեռքը կը դնէր յիսուն հազար ֆրանք, թէ այս գումարով հոգեվնդ կը փախչէր ի Պելգիա,

---

Ի. ՌԻՇԷՊԻՆԻ ԵՒ Ի. ԼԻՏԼԷՆ

ԲԱՐԻԶԻ ԴԻՒՑԱԶՆՈՒՀԻՔ

ՄԱՄՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՀՐԵՇՏԱԿ ԵՒ ՍԱՏԱՆԱՑ

Ամեն ոք ոտիկանները, ատրճանակներով զինուած, իր սենեակը մտան և իր վրայ նետուեցան։

Ցաղրդ օրը, Բարլօս ոստիկանութեան բանտին մէջ գտաւ իր բարեկամն ու ընկերն Բիէ-տը-Ֆէռը։

Այս թշուառականներուն հետ ա՛լ չզրաղիլ համար անմիջապէս ընենք թէ երկար և տաժանելի հարցաքննութենէ մը եաբը, ամբաստանեալ ատանը Սէնի եղեռնագատ ատենին առջեւ զրկեց զանոնք, ինչպէս նաեւ Դէ՛ Դէ՛ ալ Էբէռ-Ֆները։

Բարլօս, իր վրայ ծանրացող յայտնի ապացոյցներով, տարուեցաւ խոստովանիլ բոլոր ոճրերները։ Դատարանը ցկեանս շղթայակապ աշխատութեան դատապարտեց զայն։

Բիէ-տը-Ֆէռ, ծերութենէն պատճառով, ցկեանս բանտարկութեան դատապարտեցաւ արգելարանի մը մէջ։

Հնավաճառին կինը ութամեայ բանտարկութեան, իսկ ամուսինը, որուն մեղսակցութիւնը անցողակի եղած էր, երկու տարւոյ բանտարկութեան դատապարտեցան։

Հօսթան կոմսուհին, օրուան մէջ չտեսնելով իր որդին, նոքին սարսափներով համակուած էր։ Մեկէնմեկ տարբերակ յուսահատութեան մէջ էր ինկած։ Ազգականներն ի զուր կը ջանային մխիթարել զայն։ անոր կը մնային անոր վիշտին հանդէպ։ Զոյց ապաստ Կասթոնի դարձին։ առաւօտեան մինչեւ ժամը մէկը կսպասեց։ Այն ատեն վերջին, հօրն տիրոջումներուն վրայ, հաւանեցաւ երթալ իր սենեակն և անկողին մտնել։ Բայց չկրցաւ քնանալ, որով պահ մը պիտի հանգչէր և իր վիշտը մոռնար։ Լուսնալուն պէս ելաւ անկողնէն։

(Շարունակելի)

զոր ժամանակէ մի՛ վեր կը կրեն Աւստրալիոյ անգլիական գաղթականութիւնը։ Լոնտոնի թերթ մը կ'ըսէ թէ սնանկացեալ աւստրալեան պանքայից պարքն է 40 միլիոն ոսկի (մէկ միլիառ ֆր.), բայց ամենքը մէկէն Պէրլինի սնանկութեան չափ չի զարմանար Լոնտոնի հրապարակին։

ԱՎԱՐՏԻ ԱՄԲԱՍՏԱՆՈՒԹԻՒՆՔ։ — Բայխթակի 21 անդամէ բաղկացեալ յանձնաժողովն որ նոյն իսկ Գ. Աւլմարտի պահանջմամբ կազմուած էր՝ քննելու իւր «տօրիւմանները», որք պիտի ապացուցանէին Գերմանիոյ հանրային մարդոց ոմանց Բանամայական վարմունքն Հրեայ սեղանաւորաց հետ դաշնակցութեամբ, —այս յանձնաժողովն միաձայնութեամբ յայտարարեց Ռայխթակին թէ յիշեալ թղթոց հաւաքածոյն ամենեւին չարդարացներ հակահրեական երեսփոխանին ամբաստանութիւնները։

ՎԻՆՀԵԼՄ ԿԱՅՍՐ, Ուսմերթօ թագաւորին, կայսրուհւոյն և թագուհւոյն հետ, այցելեց Պոմպէիի աւերակները։

ՄԱԼԹԱՅԻ կառավարիչն և հոն գըտնուող անգլ. զրահաւորի մը հրամանաթը ճաշ տուին Պուլկարիոյ իշխանին և իշխանուհւոյն, զորս Վառնա փոխադրող Լոյտի շոգենաւն հոն ալ հանդիպած է։

ԱՂԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Քաղաքական ժողովոյ որոշմամբ՝ Տնտեսական Խորհրդոյ անդամ Թնկրեան Աւետիս էֆէնտի և Երմոկ տեսուչ Զօպանեան Մհերան էֆէնտի ձեռնհաս անձերու հետ անցեալ օր գնացին քննել ի եէսիլգուլէ Ս. Յակոբայ վանուց չէնքն, որուն նորոգութեան պէտքն զգացուցած էր Սգէ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնն, և ուր առժամապար փոխադրուած է Հիւանդանոցի օրանոցը։ Ցետ քննութեան հաստատուեցաւ թէ պէտք կայ ծովու կողմէն իբրեւ պատուար պատ մը շինել, որովհետեւ չէնքն այդ կողմէն աւելի ջնջուած է, ինչպէս նաեւ ուրիշ նորոգութիւններ ընել։

Խառն ժողովն և Ուսումնական ու Տնտեսական Խորհուրդներն ի նիստ պիտի գումարին յառաջիկայ շաբաթ-շաբթի օր Դպրոցական Խորհրդարանին մէջ։

Գարակէօմրիկի Ս. Յովհան Ոսկեբերան եկեղեցւոյ ծերունի աւագերէցն՝ Արժ. Տ. Վրդանէս Ա. քահանայ Դարբինեան երէկ իրիկուն ի Տէր հանգեաւ։ Յուղարկաւորութեան և օժիտ աբարոզութիւնը պիտի կատարուի վաղն տուաւօտ, յիշեալ եկեղեցւոյն մէջ։

Գոհութեամբ կը ծանուցանենք այս աւուր Պաշտօնական մէջ, թէ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է առաջին կարգի սկանակուս Օսմանիէ պատուանշան կարգել Գանձուն Նախարար Վահէ. Փորթուգալ Միքայէլ էֆէնտին։ Տաղանդաւոր երիտասարդն՝ կայսերական այս բարձր շնորհաց արժանանալն, արդիւնք իւր բարձր պաշտօնավարութեան և զանազան այլ պաշտօններու մէջ ցոյց տուած անհոգնելի կրթութեանց, բերկրութեամբ կը նշեմ Ն. Վսեմութեան բոլոր հաւատարիներն ու բարեկամներն։

Գումարքաւոր և միացեալ թաղերու Ազգաստանամատ ընկերութեան ի նպաստ կազմակերպուած թատերական ներկայացումը յաջող կերպով տեղի ունեցաւ երէկ ցորէկ ի Բերա։ Ընկերութեան հրաւէրը ջերմ ընդունելութիւն գտած էր ամէն թաղի ու ամէն կարգի ազգայնոց կողմէ։

Մնակեան էֆէնտիի խումբը գոհացուցիչ կերպով ներկայացուց որոշուած խաղն։ Հասոյթը գոհացուցիչ է անուշտ։

Հեռագրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆԷ։ — Կայս. պալատան գլխաւոր արձանագրիչներէն Ֆէթհի պէյ ու Շեֆիք պէյ նորն գլխաւոր քարտուղար անուանեցան։

Իւրմ առաջին ատիճան տրուեցաւ վիճակագրութեան ընդհանուր տնօրէն Համնի պէյի։

Իւլմի երկրորդ ատիճան՝ Դամասկոսի ի Համա շինուած խճուղւոյն ընկերութեան նախագահ Ապտիւլգատէր պէյի։

Սանիյէ Միւթէմմիզի ատիճան՝ Դամասկոսի նախորդ Միւֆթի Համդատէ Մահմուտ էֆէնտիի որդւոյն՝ Նէսիպ էֆէնտի, Կրէտէի Սֆաքիա գաւառին կառավարիչ Միխայիլ Փափազբի էֆէնտիի, զինուորական հանդիսաւոր թաղման վարչական ժողովին անդամ Զիւհտի պէյի և Սէլանիկի նահանգին ոստիկանապետ Մուսա պէյի։

Սանիյէն երկրորդ ատիճան՝ Տրապիզոնի երեւելիներէն Զիկա պէյի, Գասթամունիի նահանգին կրթական տնօրէն ձերլ պէյի և վաճառական Պաղտասարի Խպահիմ Շանթուպ էֆէնտիի։

Ֆերիգուլեան ատիճան՝ Բ. զօրաբանակին քննիչ կայս. թիկնապահ Միրզիա Արիֆ փաշայի։

Ականակուս Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ կայս. անձնական Դանձուն նախարար Վահէ. Փորթուգալ Միքայէլ էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ Վեհ. Սուլթանին հանդերձապահ Իլիաս պէյի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Ներքին գործոց նախարարութեան թղթակցութեանց գլխաւորին տնօրէնի առաջին օգնական Բէֆիգ պէյի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Գերութիւն Դահանգին կրթական տնօրէն Մահմուտ ձերլէտտին պէյի։

Առաջին կարգի Շեֆգատթ Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Վահէ. Թէվֆիգ փաշայի կընոյ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՅՄՈՒՆՔ։—Երէկ, կիրակի, գնդապետ Պ. Մարքովիչ, որ Սերպիոյ Ալէքսանդր Ա. Թագաւորին կողմէ յատուկ պաշտօնով եկած է, Վեհ. Սուլթանին ներկայացնելու պատիւն ունեցաւ։

Քիչ յետոյ Ն. Վեհափառութիւն մասնաւոր ունկնդրութիւն մը շնորհեց սպանիական նախորդ դեսպան Պ. Ռիւաֆաթ և պահ մը վերջն ալ ամերիկեան նախորդ դեսպան Պ. Թոմսընի։

—Կայս. Իրատէ մը արտօնած է գործակատարին Կ. Աղթոյ պատանդնոցի մեծ ժառանգներն, զոր գերմանական կառավարութիւնը նուիրած է Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին։

—Փարիզի գեղարուեստիկը ապրիլ 16 թուականու հիւրընկալած է ներքին գործոց նախարարութեան՝ թէ Հիւսնիմանսուրի մէջ երկրաչարժի երբեմն սաստիկ ու երբեմն թեթեւ Մայթիոյ մէջ թեթեւ ցնցմունք կ'զգացուին, բայց թէ ո և է դէպք չէ պատահած։

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ։ — Մեծ-Եպարքոս Բարձր. ձեվատ փաշա երէկ կայս. պալատ երթալով ստացաւ Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ արուեստահանդէսին համար կազմեալ յանձնաժողովը շաբաթի օրն առաջին անգամ ըլլալով ի նիստ գումարուեցաւ անուանաց, հանքայ ու երկրագործութեան նախարարութեան պաշտօնատան մէջ և մինչեւ ուշ ժամանակ խորհրդակցութիւններ կատարից։

Պ. ՄԱՐԲՈՎԻՉ, որ բերած է Սերպիոյ թագաւորին մէկ ինքնագիր նամակն ուղղեալ առ Վեհ. Սուլթանն, ցորչափ մայրաքաղաքս մնայ, կայս. թիկնապահ մը իրեն հիւրասիրար պիտի ըլլայ և պալատական կառք մը իւր տրամադրութեան ներքեւ պիտի գտնուի։

ՎԻՆԵՐ դեր-ծովական, հրամանատար Մինչերկրականի ֆրանսական նաւատորմին, և դեր-ծովական Պուրժուա, շաբաթ օրը Մեծ-Եպարքոս ձեվատ փաշայի ապարանքը գնացին ի նշանթաշ և այցելութիւն տուին Ն. Բարձրութեան։

—Դեր-ծովակալն՝ իրեն հետեւորդ մէկ քանի սպայներով՝ շաբաթ օրը Ծովային Նախարարութեան պաշտօնատունը գնաց և ընդունուեցաւ Նախարար Վահէ. Հասան փաշայի և բարձրատեսութեան պաշտօնատարներու կողմէ։ Պաշտօնական սրահին մէջ 40 հոգինոց սեղան մը տրուեցաւ ի պատիւ դեր-ծովակալին։ Սեղանին վրայ Վահէ. Հասան փաշա և դեր-ծովակալը բանախօսութիւններ ըրին։ Հայկերոյթի պահուն զինուորական նուագածուաց խումբը նուագեց։

Դեր-ծովակալն և հետեւորդք շաբաթ իրիկուն ժամ 11ին մեկնեցան մայրաքաղաքէս Թրուն մարտանաւով։ Ֆրանսական գեսպան Պ. Քանպոն, կայս. թիկնապահ ձերլ փաշա և Բէհան պէյ շոգենաւ երթալով ողջերթ մաղթեցին։

Վինեը դեր-ծովակալը քանիցս շնորհակալութիւն յայտնեց Վեհ. Սուլթանի կողմէ իրեն նկատմամբ եղած մեծարանաց համար և խնդրեց ձերլ փաշէն իւր շնորհակալութիւնները մատուցանել յոտս կայսերական գահոյից։

—Մամնաւոր հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Թրուն մարտանաւն, որ կը գտնուին դեր-ծովակալ Վինեը ու Պուրժուա և հետեւորդ սպայք, երէկ Զմիւռնիա մտնելու է։

Մարտանաւուն մտնելուէն յետոյ Զմիւռնիոյ ֆրանսական հիւպատոսը պարահանդէս մը տուեր է։ Հիւպատոսարանի շէնքը զարդարուեր է օսմանեան ու ֆրանսական դրօշներով և լապտերներով։

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ նախորդ դեսպան Պ. Ռիւաֆաթ, որ երէկ Վեհ. Սուլթանի ներկայանալու պատիւն ունենալով իւր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց, այսօր կը մեկնի մայրաքաղաքէս եւրոպական կառախումբով։

Պ. Ռիւաֆաթ շաբաթ օրը այցելութիւն տալով Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վահէ. նախարարին և Վահէ. Խորհրդականին, իւր հրաժեշտի ողջոյնը տուաւ։

Տիկին Ռիւաֆաթ երէկ մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս Մեսաժըրի շոգենաւով։

* *

Սպանիական նոր գեսպանն իւր յանձնարարագրոյց օրինակը նախընթաց օր Արտաքին գործոց նախարարութեան ղրկեց գեսպանատան առաջին թարգմանին միջոցաւ։

ԲԱՐՁ. ՄԵԾ-ԵՊԱՐՔՈՍԸ հրամայած է ամէն երեք ամիսն իրեն մատուցանել ցուցակ մը, յորում նշանակուած ըլլան՝ Բ. Դրան արուած և յետոյ այլ և այլ պաշտօնատանց յանձնուած տեղերագրոց նկատմամբ կատարուած գործողութիւնները։

ԵՒՄԼԷ։—Յատուկ պաշտօնով Եէմլէն գտնուող Նամըգ էֆէնտի՝ նոյն նահանգին վարչական ու եկեղեցական գործոց կանոնաւորութեան մասին ընդարձակ ծրագիր մը պատրաստած և մատուցած է ձեռնհաս իշխանութեան, որ նկատողութեան առած է զայն։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ նախորդ դեսպան Պ. Թոմսըն այսօր կը մեկնի մայրաքաղաքէս։ Յետմանամուտ նոր դեսպանին կամ նոր քարտուղարին, դեսպանատան գործերն առժամապար պիտի վարէ նախորդ առաջին քարտուղար Պ. Նիուպէրի։

ԹԷՎՖԻԳ ՊԷՅ, խորհրդական Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, հիւանդ ըլլալով, մէկ երկու օրէ ի վեր իւր պաշտօնատեղէն բացակայ կը գտնուի։

ԿԱԼՈՒԱԾԱՏՈՒՐԲ։— Մայիսի մէջ յանձնաժողով մը կազմուած էր որոշելու համար թէ կալուածատոյց գանձման համար ինչ տեսակ պաշտօնեայներու պէտք կայ։ Այդ յանձնաժողովն իւր պատրաստած տեղեկագրով որոշած է կարգ մը պաշտօնեայներ կարգել։ Ցանձնաժողովը կրկին անգամ ի նիստ գումարուելով պիտի պատրաստէ այդ պաշտօնէից պարտականութիւնները սահմանող հրահանգ մը։

ԽԷՏՐԷԼԷԶ։— Կայս. Իրատէ մը հրամայած է որ Խըտրէլեզի առաջին օրն՝ յառաջիկայ ուրբաթ, 23 ապրիլ, գառնուկի մը, հէլվա եւայն բաւական բոլոր զինուորաց և զինուորական վարժարանաց աշակերտներուն։

ՀԱՐԻՒՐԱՄՆԱՑ։—Զմիւռնիոյ Ուրլա գիւղաքաղաքին մէջ հարիւր երեք տարեկան յոյն կին մը մեռած է։ Այդ կին ունի եօթը մանչ և երեք աղջիկ զաւակներ, որոցմէ ունեցած է յիսուն թոռ, յիսուն և մէկ թոռան զաւակ և երեք թոռան թոռ։

ԶՄԻՒՌՆԻԱՅԷ կը գրեն թէ անցեալ կիրակի օրէն սկսեալ մինչեւ երեքշաբթի Այտընի նահանգին մեծ մասին մէջ անձրեւ տեղացեր է։

ՍԿԻԹՍԱՐԻ Թէնպէլ Հաճի Մէհմէտ Թաղին մէջ երեք տարեկան տղայ մը մեռած է փողոցաւ։ Թաղապետական բժիշկը հարկ եղած առողջապահական միջոցները ձեռք առած է։

ՄԱՆԱՍԴՐԻՆ կը գրեն թէ ապրիլ 12ին բաւական ձիւն տեղացեր է, սակայն մինչեւ իրիկուն հալեր է։

ՈՁԽԱՐՆԵՐ։— Մախսուսէի շոգենաւ մը շաբաթ օրը Միջերկրականի նաւահանգիստներէն մայրաքաղաք բերաւ երկու հազարէ աւելի ոչխարներ։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ։— Իտալացի Պ. Իվլտոր Քասթէլի ծրագիր մը մատուցանելով Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, տարեկան տասը հազար ոսկւոյ հասոյթի աղբիւր մը ցոյց տուած է ի նպաստ Համաշգային Անկեալոցին։

ՈՃԻՐ։— Շաբաթ գիշեր ի Սամաթիա Մուսթաֆա, Հիւսնի, Միխալ ու Վասիլ անուն մարդիկ կռուի բռնուելով, Վասիլ դաշոյնով վիրաւորեց Մուսթաֆան ու Միխալը։ Մուսթաֆա քիչ յետոյ մեռաւ առած վէրքէն։ Վասիլ և միւս ընկերները ձերբակալուեցան։

ՀԱՃԻ ՊԱՊԱՆԵՐԸ.—Անչուշտ չեն մոռցուած հաճի պապանները, այն նշանաւոր խաբեբայները որք մեծագումար գրամ կը շորթէին անկից ասկից և որոց գոյնը ամենուն յայտնի եղած էր։ Հիմակ հեռուներն սկսած են ի գործ դնել իրենց գձուձ շահատակութիւնները։ Այսպէս, անոնցմէ մին, որ Զէրքէզքէոյ ապասանած էր, անցեալները կը հանդիպի Իպրահիմ էֆէնտի անուն անձի մը, որուն կ'ըսէ թէ տանը մօտիկ մզկիթին բակը գտնուող ծառին տակ չորս հազար ոսկինոց գանձ մը կար, զոր ձեռք անցուցնել կուզէր, բայց ի՞նչ օգուտ որ երկու հարիւր ոսկի չունէր։ Իրեն յատուկ ողորմելի լեզուով կը համոզէ կը լսողէ Իպրահիմ էֆէնտին որ ինք տայ երկու հարիւր ոսկին, և գանձը գտնելէ ետք մէջերնին բաժնեն։ Իպրահիմ էֆէնտի որ չուտ խաբուող մէկը չէր, կը հաւանի իր ընտանիքին ոսկիներէն գարդերը բերել։ Հաճի պապա՝ յիշեալ ծառին քովի սենեակը պիտի նստէր՝ երկու հարիւր ոսկիին հետ և աղօթքներ կարդար, եւ երեք օր ետքը ծառին տակ փորուելով գանձը երեւան պիտի ելնէր։ Իպրահիմ էֆէնտի կը բերէ ոսկիներն գարդերը արկղիկի մը մէջ դրուած։ բայց հաճի պապան կը յայտնէ որ հինգ ոսկիի ալ պէտք ունի թիւթսիի նիւթեր գնելու համար։ Իպրահիմ էֆէնտի կը մերժէ տալ այդ գումարը։ բայց հաճի պապան այնքան բարեսիրտ կը գտնուի որ ինք կուտայ հինգ ոսկին անոր և կը պատուիրէ Պոլիս երթալ և պէտք եղածները գնել։ Իպրահիմ էֆէնտի մեկնիլ կը կեցնէ և իր սպասաւորներէն մին Հաճի Պապային սենեակին մօտ կեցուցնելէն ետև, տուն կ'երթայ ու ուրիշ սպասաւոր մը կը ղրկէ Պոլիս։ Հաճի Պապա, ոսկիներուն հետ գլուխ գլխի մնալուն պէս, կը կոտրէ արկղիկը, կ'առնէ մէջէն ոսկիները, ծոցը կը լեցուցնէ և անոնց տեղ երկաթի կոտորներ կը գնէ։ յետոյ խոշոր ման մը կ'առնէ, և օրհնեալ ծառին տակ փորելով մէջը կը թաղէ։ վերան ալ քար մը կը դնէ, առանց միտքէն անցուցնելու թէ այս ամենը տեսած էր զինք լրտեսող սպասաւորն, որ իսկոյն կ'երթայ տիրոջը կը հաղորդէ տեսածները։ Իպրահիմ էֆէնտի կը վազէ սենեակ, կը քանդէ Հաճի Պապային օձիքէն և կը ստիպէ որ ոսկիներն հանէ։ Երեւակայեցէք Հաճի Պապային չուարումն։ ուզէ չուզէ կը հանէ ոսկիները, զորս առնելէ ետք՝ դուրս նետել կուտայ խաբեբայ Հաճի Պապան։

ՍԸՐ ՀԷՆՐԻ ՖԱՈՒՍԷԹ, մայրաքաղաքիս անգլ. նախորդ հիւպատոսը, Բաքիզ ժամեր է ուր ժամանակ մը մնալէ ետք՝ Անգլիա պիտի երթայ, վերջնապէս հոն հաստատելու համար իր ընակութիւնը։

ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ Տրիպոլոյ առջեւ քարափ մը չինելու համար մենաշնորհ խնդրած է Նասիմ էֆէնտի։ Ցետնհաս իշխանութիւնն որոշած է նախ գիտնալ խնդրարկուին դրամական կարողութիւնը։

ԿԱՊԵՐՏՆԵՐ։ — Այտընի Սբարթա գաւառակին մէջ ընկերութիւն մը կազմուած է կապերտի ու գոգերու պատրաստութեան համար։ Իբրեւ նմոյշ պատրաստուած են երկու գոգեր, որոց միոյն վրայ բանուած է օսմանեան զինանշանն և միւսին վրայ՝ Անատոլուի քարտէզը։

ՊԱԼԹԻԿ ծովու ռուսական ընկերութեան Օրէլ շոգենաւն, յորում կը գտնուէին 57 ուղեւորներ, երէկ առաւօտ Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց և իրիկուան կողմ Վլատիվոսթոք ուղեւորեցաւ։ Շոգենաւին մէջ կը գտնուէր Վլատիվոսթոքի նաւահանգստի հրամանատարը։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ և թղթատարական վերատեսչութեան մասնագէտ խորհրդական Էմիլ Լաքուան էֆէնտի, որ արձակուրդով Փարիզ կը գտնուէր, շաբաթ օրը մայրաքաղաքս վերադարձաւ։

ԷՆԻԻՐԻՒԻ երկաթուղին չինուելէն առաջ՝ 1297էն մինչ 1302՝ վեց տարուան տասանորդի տրոց գումարն եղած է 7,875,879 ղրուշ, իսկ մենաշնորհ տրուած թուականէն ցայսօր, այսինքն՝ 1303 էն 1308՝ այդ տրոց գումարն եղած է 24,859,649 ղրուշ։

ԳԱՅԼԵՐ։—Մանասդիրի Բրէգրին գաւառէն կը գրեն թէ երկու կառոյց գայլեր հովիւներու ու ոչխարաց հօտերու վրայ յարձակելով 12 հովիւներ ու փոքր աղջիկ մը խածեր են։ Գայլերն անմիջապէս սպանուեր են։ Հովիւներէ հինգը փոանգաւոր վիճակի մէջ գտնուելով հոն պիտի մնան, իսկ միւսները մայրաքաղաքս պիտի ղրկուին դարմանուելու համար։

ՏԷՆԻԶԼԻի նախորդ կառավարիչ Շերէֆ փաշա, հաշուակալ Զեհա էֆէնտի և Թավսի նախորդ գայմագամ Համտի էֆէնտի, կ'ըսէ Սաալհ, կայս. Իրատէի մը հրամանաւն գատաստանի պիտի ենթարկին։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆ այս օրերս վերջնական որոշում մը պիտի տայ՝ ի Գատաքեոյ չինուելիք Թրամուէյի գծին նկատմամբ որուն համար մենաշնորհ խնդրած են Սաֆվէթ պէյ և Շիրինեան էֆէնտի։

ՇՈՒԱՐԱՄ ՃԱՄԲՈՐԴ ՄԸ։ — Անցեալները, քրիստոնեայ ճամբորդ մը Կիպրոս կերթայ շոգենաւով, ուսկից եւնելէ ետք նաւամատոյց ոտք դնելու պահուն քանի մը մարդիկ կը կենան առջեւը։ ասոնք ադողջապահական պաշտօնեայներ էին, որք տարափոխիկ հիւանդութեան մը նշանը տեսնել կարծած էին ուղեւորին երեսին վրայ։ Մարդը հակառակը կուզէ հասատատել։ բայց ականջ չեն դներ իր խօսքին, նորէն մակոյկը կը նստեցուցեն և շոգենաւը կը դարձուցեն։ Բայց եկու տես որ նաւապետին ալ խելքը գլուխը կուգայ, կըսկսի տարատիպ մարդուն կարծեցեալ հիւանդութենէն և շուտիր շոգենաւ առնել։ Մարդուն յուսահատութիւնն աննկարագրելի էր։ Գլուխը կը ծռէ և դուրս կ'ելնէ շոգենաւէն նորէն մակոյկ նստելու և ցամաք երթալու։ բայց ի՞նչ տեսնէ։ մակուկավարն ալ, երկու կողմի մերժումները տեսնելով, կը սկսի վախնալ տարափոխիկ հիւանդութենէն և... շուտիր մակոյկն ընդունիլ հիւանդ ճամբորդը, որ, ա՛լ ծայրայեղ յուսահատութեան մատնուած, կը գոչէ։

—Դուրս եկայ չընդունեցին զիս. նստած շոգենաւս եկայ, նորէն մերժուեցայ, հիմակ գ'ուր ալ չէ՛ք ընդունիր՝ աւելի աղէկ չըլա՞ր որ ծովը նետէք զիս։

Այս խօսքին վրայ մակուկավարին սիրտը կը շարժի և շատ մը աղաչելէ պաղատելէ ետք նաւապետին, ընդունիլ կուտայ զայն շոգենաւին մէջ։

ՀՈՒՆՁԲԵՐ։ — Եւմոական նախարարութիւնը շրջաբերական մը ուղղելով բոլոր գաւառաց, յանձնարարած է տեղեկութիւն հաղորդել անցեալ տարուան և այս տարուան հունձքերու քանակութեանը վերայ։

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ Խորհուրդն ի մատոյ նիստոյ ութեան պիտի առնու՝ Հայտար-Փաշայի երկաթուղին մինչեւ Սկիւտար երկարելու համար եղած առաջարկը։

ՊԱՏՈՒՈՍՏ։ — Քաղաքագիտութիւնը հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է մայրաքաղաքիս մէջ պատուաստի յատուկ տեղ մը հաստատելու համար։

ՅԱԲՈՆԻ և Զմիւռնիոյ միջեւ շաբաթի և շաբաթ ուղեւորներ մը հաստատելու համար բանակցութիւնք կը կատարուին օսմ. պանքայի և Յաբոնի պանքային միջեւ։

ԲԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ նկատելով որ այս օրերս Պէյոլիւ Զէրմէճէյէն բերուած մարթուած գառնուկները նիհար են և ուտելու անպարմար, որոշած է արգիլել ատոնց վաճառումը։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ Դրան ընդհանուր պիտոյից ճիւղին նախագահ Ֆէրիդ Ահմէտ Բահի փաշա, որ մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ էր, ապաքինած ըլլալով, երէկ սկսաւ իւր պաշտօնատեղին յաճախել։

ՊԱՂԲԷՍԷՐԷՆ կը գրեն թէ Ինֆլուէնցա երեւան եկած է և սաստկապէս կը մարակի։

ԾԱՂԿԱՁՈՐ։ —Կարնոյ կուսակալութիւնը տեղեկանալով որ Գուրբչայ գաւառակին մէջ երբեմն ծաղկախտ երեւան եկնելով մահեր կը պատահին, պաշտօնեայներ ղրկած է, որք երկու տեղ մեծ ու փոքր 1117 անձեր պատուաստած են։ Այս առթիւ բարեմաղթութիւնք եղած են փան կենաց Վեհ. Սուլթանին։

ՀԱԼԷՊԻ Էտլիպ գաւառակին մէջ մարտ 20ին յորդառատ անձրեւ տեղալով հեղեղներ գոյացեր և տուներ ջնջուեր են։ Տուն մը փլչելով մարդ մը, կին մը ու իրենց փոքր տղան փլուտակաց ներքեւ մնալով մեռեր են։ Հունձքերն եւս բաւական ջնջուած են։

ԱՓԻՈՆ։ —Մինչեւ անցեալ ուրբաթ օր Զմիւռնիոյ առեւտրական հրապարակը ղրկուած ափիոնները քանակութիւնն է 4247 կոդով։ Անցեալ տարի նոյն միջոցին ղրկուած էր 3301 կոդով։

ՍԱՌԱ ՊԷՌՆԱՌ

Գաղէլիաղլարդ Տէլէնով սկսուած եղական ներկայացմանց շարքը՝ Ֆրո-Ֆրո-էն լաւագոյն խումբ մը չէր կրնար վերջանալու։ Ցառաջիկայն թողով գրել այդ խաղին ինչպէս նաեւ Ֆրանսէլէօճին վրայ, որք թատերական հեղինակութեանց երկու փոքարներ են, փոքանք ըսել թէ Սաառա Պէռնառ իր արուեստին գերազոյն բարձրութեան հասաւ երէկ գիշեր, Ժիլպերթի (Ֆրէֆրու) դերին մէջ, որ հետզհետէ կը ներկայացուներ զինքը դատարկ ու քմահաճ աղջիկ մը, ամուսնացեալ կին մը՝ բարիդեան սրահներու մթնոլորտին մէջ մեղկացած, յետոյ վտանգաւոր սիրոյ մը յուզմունքներէն բռնուած, եւ դառնալու կամ աւելի առաջ երթալու վարանող դիրքին մէջ տագնապալից։ յետոյ փախստական իր տարփածուին հետ, ու վերջ ի վերջոյ զղջակար ամոթահար՝ ամուսնական յարկը վերադարձած, ամուսնոյն ներումն հայցելու և գալիին մէջ համբոյրին կարօտ, թախծալից մահով մը վերջացուցեալով իր արկածալից կեանքը, ներուած ու սփոփուած։ Մահուան տեսարանին մէջ մանաւանդ, զոր այնքան բնական ու ազդեցիկ կերպով կատարեց, մեծանուն դերասանուհին խորապէս յուզեց ամբողջ սրահը, որ վերջին երեք արարուածներուն իր շրթներէն կախուած, գրեթէ մասնակից էր անոր յուզմունքներուն, կիրքերուն անձկութիւններուն։

Երրորդ արարուածին մէջ, որ վերջացաւ քրոջը՝ Լուիզին հետ ունեցած բուռն և վճռական խօսակցութեամբը, հանդիսականներուն աքանչացումը չափ ու սահման չունէր։ Ծաղկոց գեղեցիկ կողով մը ու ծաղկեփունջ մը նուիրուեցան իրեն և Օր. Մէարին, որ կը կատարէր Լուիզի դերն, ու ծաղկոց տարափ մը, որ կը թափէր վերնայարկէն, ողողեց երկու դերասանուհիները, մինչ սրահն համակ անվերջ ծափահարութիւններով կ'որոտար։ Սառա Պէռնառ ի տես հրաւիրուեցաւ ամէն արարուածի վերջ, կեցցէներով ու ծափերով ողջունուելով անընդհատ։ Վերջին արարուածին, երեք անգամ իր արուեստագէտ ընկերներուն ու ընկերուհիներուն հետ երեւնալէ ետք, անգամ մ'ալ առանձինն երեւցաւ բազմատարած խնամարկութիւնով մը իր հրաժեշտը տալով Պոլսոյ հասարակութեան որ գիտցաւ այնքան համակրանքով գնահատել զինքը։

Սառա Պէռնառ այսօր կը մեկնի իր խումբին հետ դէպ ի Աթէնք, ուր երեք ներկայացում պիտի տայ։ Իր երեւումը, Բերայի բեմին վրայ, գեղեցիկ յիշատակներով ու հաճոյալի տպաւորութիւնով մը փակեց 93ի թատերական եղանակն։

Մ. Պ. ԽՈՐԹՈՒՄՃԵԱՆ

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՔ

Թուրքերէն եւ ֆրանսերէն լեզուաց

ՄԷՀՄԷՏ ՓՇԵԱ ԽԱՆ՝ Մահմուտ փաշայի տակը, վերնայարկ թիւ 18։

ԲԵ. ԴԵ. ՈՒՐ. առաւօտէն մինչեւ երեկոյ. մնացեալ օրերը՝ 8էն վերջը։

ՁԱՓԻՒՐ ամսագրակ՝ ԿԱՆԽԻ.

Դիտել՝.—Խմբագրութիւն եւ փոխադրած թարգմանութիւն առեւտրական այլ եւ այլ զրուածեանց։

5։5 9—10

ՀԲԱՏ. Զ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ ԳԻՇԱՆ

Վ. Յ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ԲԱՌԱՐԱՆ ԱՆԳԼԻԵՐԷՆԷ Ի ՀԱՅ

ՀԵՏԵՒՈՂՈՒԹԵԱՄԲ

Ուէպսթրի եւ Ուսդրի հոյակապ բառագրոց

Առաւել քան 45,000 բառ., սեռ եւն։

Անգլիերէնէ ի Հայ-ազգաբարիկ բառարանի մը անմիջական պէտք ի վաղուց զգալի եղած է։ Սոյն պէտքը լիովին գոհացուցած է Անատոլիա Գալէնի ուսուցիչներէն Վ. Յ. Յակոբեան էֆէնտի պատրաստելով իր երկու պատճառակցաց Յ. Մանիսաեան եւ Յ. Գայսեան էֆէնտիներու աջակցութեամբ սոյն օգտակար երկը։

Բաց ի սովորական բառերէ եւ ոճերէ կը պարունակէ նաեւ գէօ-գրէֆէ, գրա-էօրէյ եւ էլեկտրիկ դպրա-գրէֆէ վերաբերեալ բոլոր բառերն եւ ոճերն, պարզուած իրենց նիշ հայերէն հոմանիշներով, ուեսեւ ոգուքեամբ Քաղուենի, Ալգերեանի, Նորայրի, Կոյլաբեանի եւ Նալպարեանի Գաղ. Հայ. Անգլ. եւ Գերմաներէն բառագրոց եւ գիտական-արուեստական նորագոյն գործոց մասնակիցներ բաղդատութեամբ. ի հարկին նաեւ տանկերէնով։

Գործոյս վերջը աւելցուած է 1. Անգլիերէնի մէջ գործածական դարձած լատիներէն, գաղիերէն, իտալերէն եւն ոճեր։ 2. Ցատուկ անուանց ցանկ մը՝ հնչումներով։ 3. Բառագիտութիւն՝ յորում պարզուած են մասնիկներու դերն եւ զօրութիւնն։ 4. Անգ. հնչման եւ chesebrու վրայ մասնաւոր կանոններ։ 5. Համառօտագրութիւնք որոյոյ գործածելի են յանգլիերէնի։ 6. Այլ եւ այլ նեամ։ Հնչումները մեծ խնամով հայատառ։

Բաժանորդագրել այժմէն. Դին 25 դահեկան բաժանորդաց համար. Դուռաւոր համար 27 բուպայի ծախքի։

Կեդրոնատեղին է ի Կ. Պոլիս Գրասուն Զ. Թորոսեան էֆէնտիի, Գաղէ Գարու բիւ. 4, Նամակատան դիմաց. եւ ի Գարուս Անատոլիա Գալէն, ի Մարզուան։

35 թերթ պիտի լինի ամբողջ գործը։

Ա. թերթին նմոյշը ՅԷ կը տրուի Դրասուենեն։

Հրատարակուեցաւ. 20ՈՒ թերթը

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՆԱՒՈՒԼԻ, 30 Ապրիլ.— Վիլհէլմկայսր և Ումպերտօ թագաւոր Մբէցիա գացին։

ՓԵԹԵՐՍԲՈՒՐԳ.—Տոնուցեալ Քորաքով իշխան մեռաւ։

ԹՐԻԷՍԹԷ.— Մարի Թերէզ սրբոյթաց մարտանաւն ի ծով իջաւ, ինքնաշարժութեամբ Քարլ Լուսվիկ արքիդքուսէոյն։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.—Բիլիկնա նախագահը, փոդոյէն անցած ժամանակ բազմութիւնն ողջունել ուզելով, կառքին զարկաւ գլուխն, որ վիրաւորեցաւ։ Պատատ դարձաւ կապել տալու վերքը։ Նուտով դուրս եկաւ սակայն, և կապն հանած ըլլալով, թեթեւ բան մ'ըլլալը կ'երեւար։ Ցետոյ Շիքակօ գնաց, Արուեստահանդէսի բացման հանդիսին։

ՔԱԹԱՆԱ. — Ետնա լեռնէն նորէն սաստիկ տաք լաւա սկսեր է հոսիլ չորս կէսի վրայ։

ՓԱՐԻԶ.— Կառավարութիւնն ուզի եկեղեցականներու ետ դարձուց իրենց տարիէ մի՛ վեր գրաւեալ թաղակներն։ Միայն Էքսի արքեպիսկոպոսին ամսականը գրաւեալ կը մնայ։ —Երեսփ. ժողովը քուէարկեց 5 ի դէմ 175 ձայնիւ

ՎԻԵՆՆԱ, 29 Ապրիլ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	122 85
» Փարիզի »	48 77
Օսմանեան Բէգիի բանկնոտներ	— —
» Երկաթուղի	51 50

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

ԲԱՐԻԶ, 30 Ապրիլ

Ֆրանսական Ռանտ 3 %	96 32
Եգիպտական միացեալ	— —
Օսմ. բանսիոնիստ Մեհի Դ.	— —
Օսմ. երկաթուղի	92 50
Օսմ. Ռէգիի	375
Օսմ. մարս. ազնիւութիւն	— —
Բիսիրիկէ թիւրք	— —
Պանք Օթոման	599 37

ԱՐԵՒԵԼԱԳԷՏՔ

Գաղղիացի հայագէտք եղան որ յառաջ քան զամենեսին մեր գարուն կերմանացի գիտնոց մտադրութիւնը հրաւիրեցին ի վերայ հայ մատենագրութեան։ Ասոնց մէջ առաջինն՝ ժամանակի կարգաւ եղաւ Կարլ—Ֆրեդերիկ Նայման։ Ծնաւ ի 1790 ի Հէնայքմանսորֆ, մօտ ի Պամպերկ, ուր իր հայրն հրեայ ազգաւ վաճառական մ'էր։ և երիտասարդութիւնն անցուց պարապելով ի վաճառականութիւն, ու 1817ին գնաց ի Հայաստանք՝ ուսման ընծայք կատարելու զիտամբ։ Հոն աշակերտելով Հէկէլի՝ բողոքականութիւն ընդունեցաւ, և յետոյ Միսիոնի բանասիրական հոգեւոր դպրոց մը մտաւ։ 1819ին ուսուցչութեան յարմարութեան վկայանք ձեռք ձգելով, գնաց գլխաւորել իր ուսումը ի Եկեղեցիկէն։ 1821էն մինչեւ ի 1825 Վիւրցպուրկի և Մտիրայի վարժարանաց մէջ ուսուցչութեան պաշտօն վարեց։ բայց բանաւորականաց վարդապետութեանց հետեւով երեւնալով, պաշտօնէն զրկուեցաւ։ Այն ատեն ստիպուելով մատենագրական ուսմամբք զբաղիլ, արեւելեան լեզուներու եռեռեռ ինկաւ։ Բաւական ժամանակ կեցաւ ի Վիեննայի, յաճախելով ի Սուրբն Ղազար յուսումն հայերէն լեզուի, ուստի ուզեւորեցաւ յաշխարհն Ճենաց՝ անոնց գրոց հաւաքմունք մը ընելու նպատակաւ։ Ի դարձին՝ հաւաքած գրքերէն երկու հազարը Պերլինի մատենադարանին յանձնեց, ու մնացած տասն հազարն պարգեւեց պաւարական կառավարութեան։ և ի փոխարէն՝ Մոնաքոյի համալսարանին մէջ հայերէն ու սինէական լեզուաց և ազգագրութեան ուսուցիչ անուանեցաւ (1833)։ 1852ին պատմական ուսմանց դասախօսութեանցը մէջ յայտնած գաղափարացը համար պաշտօնէն զրկուեցաւ։ Մնաց ի Մոնաքոյ մինչեւ ի 1863, յետոյ անցաւ ի Պերլին՝ ուր իր բնակութիւնն հաստատելով մեռաւ ի 1870 մարտ 17։

Այլ և այլ գրուածներ հրատարակած է Նայման սինէական, ազգագրական և պատմական ուսմանց և հետազօտութեանց վրայ։ 1829ին Աէլան Նոր Օբէրէն մէջ հրատարակեց Դաւթի Անյաղթի փիլիսոփայի գրուածոց վերայ երկասիրութիւն մը, և ի մասնաւորի անոր Արիստոտելի քանի մը գրուածոց թարգմանութեանց վրայ։ 1830ին յանգլիական լեզու ի լոյս ընծայեց Եղիշէի գրուածքը։ Տարի մը ետքը հրատարակեց նաեւ զհամառօտ պատմական գրուած Վահրամ բարունւոյ, ի նոյն անգլիական լեզու։ Գաղղիական թարգմանութիւն մը այս գրուածին հրատարակեցաւ ի Հ-ԴէնՄարէ-Լէլէ թարգմանութեամբ Ս։ Պետրոսեան ի 1864։ Եղիշէի թարգմանութեան վրայ հետեւեալ քննադատութիւնը կ'ընէ նեւ. «Միւնիխի իմաստուն ակադեմականին թարգմանութիւնը, կ'ըսէ, ազատ թարգմանութիւն մ'է, որ կարծես թէ ոչ այնչափ բանասիրական տեսակէտով՝ որչափ պատմականին համար եղած կ'երեւնայ։ ուստի և ի բնագրէն այլ եւ այլ կտորներ մէկէն ձգեր է, երկրորդումն կամ յերկարաբանութիւն համարելով, մանաւանդ որոնք իրեն համար ճառաբանականք կամ ճամարտականք կարծուեր են։ Անճշդութիւններն որոց մէջ ինկած է, կրնան իրենց մեկնութիւնն գտնել յայտնի գրութեան՝ զոր կարծեր է գործածել, և նաեւ ի դժուարութեան ճշդելու միշտ զիմաստս բնագրին, որ ոչ միշտ դիւրմնաց է, և ուրիշ հայ մատենագրաց նման՝ ունի իր յատուկ քերականական դարձուածներն։»

Գերմանական ուսումնական հանդիսից մէջ ամենէն յառաջ աշխատակից եղաւ Նայման Լայպցիկ հրատարակուած Հերմէս կամ Քննադատական-Բանասիրական Տրեէէրէ թերթին մէջ։ և ի հատորն ԼԳ հատուած մը հրատարակեց։ «Հայ լեզու և նորա մատենագրութիւնն, —հին գրականութիւն խորագրով։ Մեծապէս հետաքննական պատմական տեսութիւն մ'է հայ ազանց ի Գերմանիա։ Բայց ի Ազգերեան Պրանտ հայ-անգլ և անգլ-հայ բառգրոց, կը խօսի հեղինակն ի Մխիթարեանց Վենետկոյ հրատարակուած Մովսիսի Խորենացւոյ (1827) և Եղիշէի (1826), յորմէ կը թարգմանէ Որմզդի և Արհմանոյ ծննդեան նշանաւոր հատուածը։ 1833ին Վիեննայի Մաքենբերգ Տրեէէրէ հանդիսին կԲ հատորին մէջ յզուած մը հրատարակեց Նոյնպէս ի Ս։ Ղազար տպագրուած Փաւստոսի Բիւզանդայ գրոց վրայ (1832)։ Հայ լեզուին համար կենսագրէ թէ մեր ձաւոր ազգակից ըլլայ պահլաւին, և ի հաստատութիւն իր դրութեան Գուլիելմ Հումպոլտ ի 1832 հրատարակուած մէկ յօդուածը, յորում հաստատութեամբ կը պնդէ թէ հայերէնն՝ հնդկաերման հիւղին ամենէն աւելի հարուստ լիզուաց մէկն է, և թէ բանասիրական ու հնաբանական տեսակետով՝ այս լեզուին ուսումն ուրիշ ոչ ի նէ լեզուաբանական ասպարէզին մէջ ամենէն աւելի կարեւորներէն և հետաքննելի է։ Այս յօդուածէն վերջը կը խօսի Նայման Մխ. Հարայ Հերացւոց Զեկմանց գրքին վրայ, ուր ի 1832 տպագրութեամբ հրատարակուած էր ի Ս։ Ղազար։ Լայպցիկի ուսումնասիրութիւն չորրորդ հատորին մէջ (1834) Նայման թարգմանութեամբ հրատարակեց Եղնիկայ եպիսկոպոսի գրոց չորրորդ մասը, «ընդդէմ Մարկիոնի» տեղեկութեամբ մը այն յարաբերութեանց որ ի վարդապետութեան Մարկիոնի և փարսիականին։ Նոյն հատորին մէջ տպագրեց դիմարգանութիւն հռչակաւոր Ատենաբանութեան Սրբոյն Ներսիսի Լամբրոնացւոյ արքեպիսկոպոսին Տարսոնի որ ի Կիլիկիա յԺԲ դարու, ներածութեամբ և ծանօթութեամբ։ որ արդէն Աւգերեան Հ։ Յարութեան իտալական թարգմանութեամբ, և տպագրութեամբ (1812) ծանօթ էր արեւմտեայ բանասիրաց։ Նոյն 1834 թուականին հրատարակեց Նայման զգերման թարգմանութիւն Սէրկէյ Հէլինքան ռուս բանասիրին մէկ գրուածը։ Վերջապէս ի 1836 հրատարակեց անուանի արեւելագէտն իր ամենէն աւելի հետաքննական երկասիրութիւնն։ Տասնըմէկ գլուխներու բաժնուած և ըստ դարուց դասաւորուած է այս գիրքը, որոյ վրայ 1849 ին յաւելուած մ'ալ ըրած է հեղինակն յորում կը խօսի Մովսիսի Կաղանկատուացւոյ ու Արիստակիսի Լաստիվերտցւոյ գրուածոց վրայ։ Զենք կարծեր թէ մեր այս յիշատակածներէն զատ ուրիշ գրուած մը հրատարակած ըլլայ Նայման՝ նկատմամբ հայ լեզուի, մատենագրութեան և ուսմանց։

(Բազմավէպ)

ՏԵՂԱԳՐԱԿԱՆ

ՄՈՒՍՈՒԼ

Բ.

Մուսուլը Արաբացիք կը հնչեն Մուսիլ կամ Մուսլ որ վասնզ բառին Արաբական էֆէլ ձեւին ներկայ կամ անցեալ ընդունելութիւնը լինելուն իսմատով՝ կը նշանակէ Հաստատող կամ Հաստատուած։ Հետեւաբար ոմանք կը կարծեն լինել սորա տուղաբանութիւնը Տիգրիս և Եփրատ գետերը իրարու մօտեցնող, կամ իր հիմնադրին անունը Մուսուլ եղած է։ Ասոր չենթեան թուականը անյայտ է, միայն սաչափ յայտնի է որ Նինուէէն և Էսքի-Մուսուլէն, որ ուրն ժամ հեռի է, շատ տարիներ վերջ շինուած է։ ուստի ասոր թուականը գտնելու համար հնախուզաց կը թողունք հինն Մուսուլի արձանագրութիւնները աչքէ անցնել, որ կը գտնուի Տիգրիսի եզերքը և ունի հոյակապ ամրոց մը ու շատ հնութիւններ։ Մուսուլի մէջ կան բաւական նշանաւոր անձնաւորութիւններ և պաշտօնեայներ, բարձրատիճան զինուորականք, կայս. անձնական կալուածոց տեսուչ փաշան, Քաղդէացւոց պատրիարքը, Ասորի-կաթոլիկաց հոգեւոր պետը, Արաբիոյ Դոմինիկեան կղերաց տեսուչ և Դասիտ կամ նուիրակ Հռովմայ Պապին, որ է ընդհանուր հսկիչ ամէն ցեղէ և ազգէ արաբասէս և քրիստոս կաթոլիկներու։ Այժմեան Մուսուլը նախկին Նինուէ և Պալիլ քաղաքաց միացեալ երեւոյթը կը ներկայէ այցելուաց, զի հոս է Քաղդէացւոց և Ասորւոց բազմամարդութիւնը կամ կեդրոնը։ Ասորի-կաթոլիկք ամէն ազգերէ աւելի հոս փայլուն են։ Ասորիք նիւթապէս ամենէն հարուստ են թէեւ, բայց բարոյապէս ալ ամենքէն յետնեալ։ Ասոնց և Ասորի-կաթոլիկաց միջեւ եղած եկեղեցւոյ մը սեփական ծանօթ խնդիրը դեռ վեհի տակ կը մնայ։ Ասորւոց ծերունի կաթողիկոսն իսկ չէ կրցած վերջ տալ գէթ ուրիշ մը չենելով, որոյ համար անէծք թափած է անհամաձայնութեանց վրայ և անյաջող վերադարձած է ի Մէրտին։

Կրթական գործին վրայ խօսելով, Մուսուլի Մահմէտականք և ոչ-Մահմէտականք ամենքն ալ ունին իրենց արական և իգական վարժարանները։ Մուսուլցւոց համար անուանի է տեղւոյն Դոմինիկեան համազգային վարժարանը։ սորա արտաքին հոյակապ տեսքը և զարդարանքը ուշագրաւ են թէեւ, բայց ներքին իրական արդիւնքը անծանօթ կը թողուն քանիմաց օտար այցելուաց։

Մուսուլի նահանգային շրջանակին մէջ ի Տիգրիս կը թափին Խապար, Զախոյ, Հէյդէլ, Խապուր և Զաբ վտակները։ Մուսուլի գիրքը աւելի պիտի բարձրանայ և առեւտուրը ընդարձակուի, եթէ յաջողին ի մօտոյ նաւ քանդնել Տիգրիսի վրայ մինչեւ Պաղտատ, որուն գլխաւոր արգիլքը Ջրոյ մէջ ծածկուած քարակերտ Նեմրոմի վարեմի կամուրջն է, որ ոչ կը քակուի գիւրաւ և ոչ ալ նաւուն անցնելու ճամբայ կուտայ։ Մուսուլի առջեւ եղած Տիգրիսի քանուկ անճաշակ կամուրջը օրական տասն օսմ. ոսկի եկամուտ ունի տեղւոյն քաղաքապետութեան արկղին։ Այս կամուրջը շարժուն է, ուստի երբ Տիգրիս կը յորդի, մէկ կողմ կը կապեն և կնկսին յետ այնմ նաւակով անցնիլ դառնալ։

Մուսուլը չփոթելու չէ նախնի Նինուէի հետ, ուր քարոզելու եկաւ, ըստ Սուրբ Գրոց, Յովնան Մարգարէ։ Նինուէն իւր խրկական անուամբ ցարդ կը մնայ Մուսուլի գիմացը քառորդ ժամ հեռաւորութեամբ, յորում փառաւոր մկիթի մ'ալ կայ կառուցած։ Ասուրի չինած և Նինոսի նորոգած նախկին Նինուէ քաղաքը այժմ չունի իր նախկին մեծութիւնը, քանի ակուի գիւղը, ընդարձակ շրջապատը և հիանալի պարիսպը, որոյ վրայէն քովէ քով երեք կառքեր կրնային անցնիլ։ այժմ պարզ գիւղ մ'է Նինուէն Ասուրի համանուն երկրի մէջ հիւղ նախկին տեղը։ Մուսուլի տեղագրութեան շարքին մէջ յիշելու արժանի է նաև Նիմարի աւազուտ դաշտը, որոյ ջրոց եզերակները տեղացիք լոկ գիտեն, ձեռքով աւազը ետ կուտան, կը խմեն և կը գոցեն, ըստ որում շատ գժուար է անծանօթ օտարականաց շրջագայիլ նոյն տեղ։

* * *

Մուսուլի հայ գաղթականութեան հիմնաւորութեան թուականը և պատճառները անծանօթ են, միայն սա յայտնի է թէ հայք առեւտրոյ պատճառաւ վաղուց ի վեր Տիգրիսով ճանապարհորդութիւններ ունեցած են հոս և ասոնցմէ ոմանք ամուսնացեալ տեղացի Ասորւոց և Քաղդէացւոց աղջկանց հետ, առ ի չգոյէ հայ եկեղեցւոյ, և զգրացի իրենց մահուամբ սերունդներն ալ ի մէջ օտարացած են խառնուելով իրենց մարց սեփական ազգատոհմին հետ, որոյմէ ոմանք ցարդ կը ճանչցուին երմէնի օղի են մականուամբ, թէպէտ և իրենք այժմ Ասորի կամ Քաղդէացի են։ Մուսուլի մէջ վերջին ժամանակներս քաղդէացիք եւ բողոքականք սկսած են հայոց աղջիկ չտալ, հայ աղջիկներ ալ քիչ լինելուն հայոց համար ակամայ տեղական ընդհանուր սովորութիւն դարձած է մեծաւ մասամբ անխտիր ամուսնանալ ասորի աղջկանց հետ։ Ուստի և այժմ ի Մուսուլ հայ ժողովրդեան զաւակունք ոմանք կը ներկայեն հայ Ասորի խառնուրդ սերունդ մը։ Պաղտատի հանգուցեալ Առաքնորդ Գեր. Տ. Մեսրովբ վարդապետ խորհելով որ Մուսուլի հայք տեղական այն հանգամանաց մէջ եթէ հայ եկեղեցի մը չլինի միշտ պիտի կորսուին տեղացի հայ գաղթականք, 1857 թուականին՝ օժանդակութեամբ գաղթականաց՝ փոքրիկ մատուռ մը անձամբ չինել կուտայ Ս։ Էջմիածին անուամբ և մէջը Պաղտատի հայոց և ի վերջոյ ալ Ագգ։ Պատրիարքարանի սնտուկի թոշակաւ պանդուխտ քահանայ մը կարգել կուտայ, որով այն օրէն կսկսին հայք Մուսուլի մէջ ճանչցուիլ ուրբոյն ազգ կամ ժողովուրդ։ Սոցա երեւելիք են Մեծ։ Տեարք Գուլամեան, Կարապետեան, Բէնոէրեան, Բուլիճանեան և Պոնճուդեան։

Մուսուլի հայ գաղթականք ինչան իրենց երախտագիտութեան, ցարդ կը յիշատակեն Ս. Պատարագի մէջ հանգուցեալ Տ. Մեսրովբ եկեղեցաչէն Առաքնորդը և մեծ գովեստներ կը ներբողեն վրան, որուն մահուան պարագաները կը թողում Պաղտատի Միհրան Սրվաճեան յարգելի ուսուցչին հրատարակել ճշդութեամբ, որ կրնայ լինել հետաքրքրաշարժ մի սրտաճմլիկ վէպ։

Մուսուլի 30 տնէր հայ գաղթականք իրենց աշխատութեամբ հետզհետէ պատուաւոր դիրք մը կ'ստանան հոն և կը յուսան Ազգային վարժարան մը բանալու խորհուրդը, որպէս զի թէ՝ Ս. Պատարագ կատարուի և թէ՝ իրենց զաւակունք զուրկ չմնան հայերէն խօսակցութենէ և հայ կրթութենէ։ Ուստի և յետ մտածման, կը դիմեն Ազգային Պատրիարքարանի ու կը յաջողին Միացեալ ընկերութեանց ձեռամբ գիւղական նախակրթարան մը ունենալ 1892 յունիս 1ին, իրենց տարեկան 12 ½ օսմ. ոսկի նպաստով։ Այժմ Մուսուլցիք ուրախ են հոգեւորապէս, տեսնելով իրենց եկեղեցին ու գրոցը բաց և առեւարական գործերնին յաջող։ ուստի և գրոցի նպաստին հետ իրենք կը վճարեն նաև պանդուխտ քահանային տարեկանը և առանց ուրուք օգնութեան լռիկ մնջիկ կ'ապրին քրիստոնէաբար, բարի օրինակ տալով ուրիշ կարօտ գաւառներու։ Տ՚ալ Աստուած որ Ազգային Պատրիարքարանը հիմնաւորապէս բառնար գպրոցական նորաձագ խնդիրն ի մօտոյ, որուն վիճակն ծանօթ է իւր պարագայիւք Ամեն։ Ս. Պատրիարքին։

Մուսուլի նահանգային շրջանակին մէջ ուրիշ տեղեր հայն անն՝ան է, բացի Զախո գայմագամնիստ աւանէն, ուր կը գտնուին 40 տնէր ընտիր չալ գործող քրդախոս գաղթական հայեր առանց եկեղեցւոյ, դպրոցի, քահանայի և առաջնորդի։ Զախոյ Մուսուլէն հեռու է 22 ժամ, իսկ Ճէզիրէէն 12, կը գտնուի այս երկու քաղաքաց ցամաքային հաղորդակցութեան գծին վրայ։ Սոյն հայեր եթէ պատահական հայ քահանայ մ'ունենան, անկից կը հաղորդուին և մեռելին օրհնել ու տղաքնին մկրտել կուտան, ապա թէ ոչ Մուսուլի քահանայն օգուտ չունի իրենց, տղաքնին երկար ատեն կը մնան անկնունք, մեռելնին անօրհնելք թաղուած և իրենք առանց հաղորդութեան։ Զախոյի մէջ քրիստոնեայ ազգերէն կայ պապական քաղդէացի և առաջնորդ։ Անցեալ տարի Զախոյի մէջ հայ մը մահամերձ հիւանդանալով հաղորդուելու համար առ ինքն կը կոչէ տեղւոյն քաղդէացի քահանայն և ծանր վիճակին մէջ կը խնդրէ որ իրեն սրբութիւն տայ։ Քաղդէացի քահանայն կ'առաջարկէ կրօնափոխ լինիլ և տանալ։ հիւանդը կը մերժէ, ուստի քահանայն կը մեկնի։ Յետոյ հիւանդը տեսնելով որ պիտի մեռնի, լարագին դարձեալ կը կոչէ և սրբութիւն կ'ուզէ, քահանայն կարծելով թէ օտարազգաւոր եղած է, կը վազէ կերթայ, բայց երբ կը տեսնէ որ դարձեալ կրօնափոխ չլինիր, դուրս կելնէ։ հոգեվարքը հիւանդն ալ իւր հոգին կուտայ առ Աստուած առանց Ս. հաղորդութեան։ Այս կէտերու վրայ Պատ. կեդր. Կրօն. ժողովոյ խորին ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք։

Հ. ԱՐԱՄ

Գաղտնական շաբթեր

ՄԱՆԻՍԱ, 12 ապրիլ

Բաւական ժամանակներէ հետէ իրարու յաջորդող ցուրտ քամիներու ու խստաշունչ պաղ հողմերու, ձիւներու ու սառնամանեաց սաստկութիւններէն վերջը, որք տարբերիակ ձմեռ տուին մը մանիսացիին, վերջապէս դեռ նոր սկսաւ գարունը ցոյց տալ իւր զուարթուն և գեղաձիգ դէմքը, թէպէտ մեղմ անձրեւներ ալ տեղացին երբեմն։

Դաշտային հնձոց և այգեստանեայց ու արտօրայից բոյսերու բաղձալնոց յետաձգութիւնը անօրինակ ցրտերուն սառակութեանց առթիւ, առաւել խորհելու առարկայ մը եղան մանիսացւոյն քան թէ մարմնական զբօսանաց մի վայր կամ մի զանակ որոնել տօնական օրերու մէջ։ Թէև իրաւ ուրքան որ անցեալ ձմրան սկիզբները բաւական անձրեւներով անցուց, սակայն նոքա գրեթէ ապարդիւն են մնացած, անձրեւներու յաջորդող ձիւներէն և անձրեւներու հետ խստաշունչ ցրտի և քամիի արգելումներէն, չէին կարողացած դաշտային բոյսեր այս տեղուանք գուրս ցցել իւրեանց երփներանգ գլուխները նոր հասկերու և նոր թարմ կոկոններու և ծիլերու մէջ բողբոջելով։ Այլ վերջին անձրեւներով որ մեղմ օդով մը եկան հիզօրէն ոռոգել մեր դաշտեր, տեսաւ մանիսացին բուսոց ծաղկում ու բողբոջում, որ արդիւնալից ապագայի մը խոստումը կուտան երկրագործ գասուն որ հիմա կը վայելէ գարնան արեւ մը, քաղցր ու հեշտաբոյր։

Մանիսային երբէք այնքան ցաւալի չնկատուց թէ իւրեանց հունձքեր չպիտի կարենան ըստ ակնկալեալոյն արդիւնք յառաջ բերել։ այլ աւելի ցաւալի նկատեց, ոչխարներու և արջառաց՝ դաշտային ցամաքութեանց պատճառաւ անկիրակուր և անանուշ մնալն, ըստ որում բաւական մեսս հաչուեցաւ ոչխարաց և արջառաց, սաստն վառք Աստուծոյ որ այն եւս ի դերև ելած է, փոքր ինչ մեսս մը միայն հաչուելով ի վերջոյ և այն եւս գրեթէ անյիշելի, սա միայն կայ թէ անոնց վոխտ և նիկար մեսալին պանիրի, կարագի, և մսի գիներն բաւականին յաւելում մը գըտած են իրենց գիներուն վրայ։

—Մանիսացին սոյն օրերուս նշանակելի բարի գործունէութեան մը ձեռնարկած է, այն է տեսնելով մի կողմէն քաղաքին մէջ տիրող բաւական մեսասաց հրանդութիւն, որով ներկայիս մէջ ունեցած է իւր կորուստներ մարդկային սեռին, եւ մես կոզմէն ի նկատի առնելով բաղձմունս և կարող բժիշկներու պակասութիւնը, հարկադրեցաւ իւր մէջէն ժողով մ'ընելով խորհուրդ կազմել որպ արդիւնքն կայացած է քաղաքացւոյն հարուստ գասակարգին պատկանող 400 անձանց վրայ անձնգլուխ մէջմէկ օսմ. ոսկի վճարելով, երկու հմուտ բժիշկներ բերել ուզելի Փարիզէն, որոյմով ծրիաց ու անձրեւներու հետ խստաշունչ ցրտի և քամիի արգելումներէն, չէին կարողացած դաշտային բոյսեր այս տեղուանք գուրս ցցել իւրեանց երփներանգ գլուխները նոր հասկերու և նոր թարմ կոկոններու և ծիլերու մէջ բողբոջելով։ Այլ վերջին անձրեւներով որ մեղմ օդով մը եկան հիզօրէն ոռոգել մեր դաշտեր, տեսաւ մանիսացին բուսոց ծաղկում ու բողբոջում, որ արդիւնալից ապագայի մը խոստումը կուտան երկրագործ գասուն որ հիմա կը վայելէ գարնան արեւ մը, քաղցր ու հեշտաբոյր։

Մանիսային երբէք այնքան ցաւալի չնկատուց թէ իւրեանց հունձքեր չպիտի կարենան ըստ ակնկալեալոյն արդիւնք յառաջ բերել։ այլ աւելի ցաւալի նկատեց, ոչխարներու և արջառաց՝ դաշտային ցամաքութեանց պատճառաւ անկիրակուր և անանուշ մնալն, ըստ որում բաւական մեսս հաչուեցաւ ոչխարաց և արջառաց, սաստն վառք Աստուծոյ որ այն եւս ի դերև ելած է, փոքր ինչ մեսս մը միայն հաչուելով ի վերջոյ և այն եւս գրեթէ անյիշելի, սա միայն կայ թէ անոնց վոխտ և նիկար մեսալին պանիրի, կարագի, և մսի գիներն բաւականին յաւելում մը գըտած են իրենց գիներուն վրայ։

—Դաշտային հնձոց և այգեստանեայց ու արտօրայից բոյսերու բաղձալնոց յետաձգութիւնը անօրինակ ցրտերուն սառակութեանց առթիւ, առաւել խորհելու առարկայ մը եղան մանիսացւոյն քան թէ մարմնական զբօսանաց մի վայր կամ մի զանակ որոնել տօնական օրերու մէջ։ Թէև իրաւ ուրքան որ անցեալ ձմրան սկիզբները բաւական անձրեւներով անցուց, սակայն նոքա գրեթէ ապարդիւն են մնացած, անձրեւներու յաջորդող ծիւներէն և անձրեւներու հետ խստաշունչ ցրտի և քամիի արգելումներէն, չէին կարողացած դաշտային բոյսեր այս տեղուանք գուրս ցցել իւրեանց երփներանգ գլուխները նոր հասկերու և նոր թարմ կոկոններու և ծիլերու մէջ բողբոջելով։ Այլ վերջին անձրեւներով որ մեղմ օդով մը եկան հիզօրէն ոռոգել մեր դաշտեր, տեսաւ մանիսացին բուսոց ծաղկում ու բողբոջում, որ արդիւնալից ապագայի մը խոստումը կուտան երկրագործ գասուն որ հիմա կը վայելէ գարնան արեւ մը, քաղցր ու հեշտաբոյր։

Մանիսայի ազգայինք ժամանակէ մը ի վեր շատ հոգ կը տանին իրենց եկեղեցւոյ և դպրոցի յառաջացման։ մանաւանդ նոր ընտրեալ թաղական էֆէնտիներու ջանադրութեամբ և հոգածութեամբ, որք ոպի՛ ի բուն կ'աշխատին և աշխատած են։ Սոյն օրերուս իրենց խնայողասիրական ոգւով յաջողած են բաւական գումարներ վճարել։ գումարներ որք եկեղեցւոյ մնտուկի պարքը կը ծանրացնէին։ յոյս մեծ ունիմք զի եւս առաւել յառաջ տանելով իրենց գործունէութիւն, յաջողին և այլ բարենորոգումներ ընել, որք եթէ ի գործ դրուին, անշուշտ պիտի քաջալերուին հրապարակաւ։

Նորընտիր ուսումնասէր հոգաբարձութիւնն հեւ իւր պաշտօնը կը կատարէ անվրդով։ ասոնք յենլով իրենց բարենպատակ պարտաւորութեանց, ամենայն ջանադիր հոգածութեամբ, կը շարունակեն իւրեանց պաշտօնը՝ ջանալով հաւասար շրջանի մէջ ամփոփել իրենց բովանդակ ծառայութիւնը։ Աւելորդ չհամարիմք ըսել թէ բաւական բարեշրջում մը քիչ կը թուին, ազգային մանկաւոյն բարոյական և կենսական գիտութեանց մասին, մասնաւոր բարեջան ուսուցչաց չնորհիւ, որոց մասին և մասնաւոր մեր շնորհակալիք կը յայտնենք։

Սակայն այս ներդաշնակ կացութիւնէն Մանիսայի երիտասարդութիւնը չ'զգաւուիր մի անգամ և հետամուտ չլիներ ընթերցատան մը հաստատման որ կանուխէն խոստացուած է բարեսէր երիտասարդաց խմբի մը կողմանէ. և որու համար ծախսուելիք գումարն եւս կանուխէն հայթայթուած։

Յոյս մեծ ունիմք զի մօտ օրերուս գլուխ իւր հաստատութիւնը, այն ակնկալեալ ընթերցատունը, որ պիտի ծառայէ ոչ թէ ազգին գեղեցկ և թերուս մանկանց ու պատանեաց կիրակնօրեայ հանդիսական օրերուն մէջ, այլ եւ ամէն երեկոյ, անոնք որք յակամայից հրաժարած են զպրոցական յարկէն նիւթական պէտքը լրացնելու համար, կենսական ուսման և գիտութեան մէջ ընտելացնելու և զանազան օգտակար երեսասրութիւններով և հրատարակութեամբք վարժեցնել զայնս։ պիտի ծառայէ միանգամայն այն ամէն օտար անհաւատ որք կը կամին յանձնել յայն վայր, ուր պիտի գտնուին և այլապէս երեսասրութիւնք ու մատեանք որպէս խոստացուած է կանուխէն Մեծ. անդամոց կողմանէ։

Գոհ եմք այս մասին որ վերջին օրերուս մէջ գործունէութիւն մը կ'երեւի հաստատելու այն ընթերցատունը, որով լիայոյս եմք թէ մոտերս իրենց կատարեալ գոհացումը պիտի գտնեն այն անձինք որք կը փափաքին։

ԳԵՂԱՄ Կ. ՈՒՆՃԵԱՆ

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Կառաջարկեն նկարիչի մը որ բանուոամա (համապատկեր) մը գծագրէ։

—Բաւական մէջ օ— (ոսկի) կը գտնուի, սիրելի վարպետս, բարեգուշակ է։

—Շատ ազէկ, կըսէ նկարիչը, բայց Բանուամա ալ կը գտնուի։

* * *

Օր մը Գալինօ, իւր կինը և զաւակը կայարան կ'երթան վազելով, վախնալով թէ չեն հասնիր երկաթուղւոյն։

Երբ կայարան կը հասնին արիւն քրտինք մտած, կինը ժամացոյցը կը նայի և կը տեսնէ թէ՝ դեռ 15 վայրկեան ժամանակ կայ։ կը ոեզանայ իւր ամուսնոյն դէմ գիրենք այնքան շուտ քարշկնելուն համար։

Գալինօ, ամենայն պաղարիւնութեամբ կը պատասխանէ։

—Ձիրդ ժամանակին հասանք, 15 վայրկեան երեք հոգւոյ համար շատ չէ, մարդ գլուխ հինգ հինգ վայրկեան կ'ինայ։

* * *

Գաղղիական կնահաճութիւն։ մարդու մը հովանոցը պատահմամբ գետի մը մէջ կ'ինայ։ հոն գտնուող պզտիկ տղայ մը անմիջապէս գետէն կը հանէ զայն և տիրոջը տարու ատեն կը գիտէ որ տերը երիկամարդ մըն է։

—Ոհ, ներեցէք, կ'ըսէ, կը կարծէի թէ կնոջ մ'է այս հովանոցը, և զարձեալ գետին մէջ կը ձգէ զայն։

* * *

Գալինօ սպասուր։

Պ. Լ... կը վախնայ որ ուշ կը հասնի ի կայարան։

—Վազէ՛, շուտ, կ'ըսէ սպասաւորին, գնա կառք մը բեր ինձ, հոգ չէ որն ըլլայ ըլլայ, առաջին դէմ եկողը։

Մէկ քանի վայրկեան վերջ Գալինօ տուն կը դառնայ։

—Կառքը բերի, կ'ըսէ դուռը կ'սպասէ։

Պ. Լ... վար կը վազէ և դրան առջեւ կը տեսնէ մեռելակառք մը։

* * *

Երկու բարեկամներու միջեւ։

—Ինչպէ՞ս կրնաս քանի փրանք մերժել ինձ, դու որ քու անձիդ պէս գիտես գիս։

—Ձիրդ այդ է որ գիս մտածել կուտայ։ Ինքզինքս շատ ազէկ կը ճանչնամ։

* * *

Տէլինը։— Գիտես թէ հիմա ազամանդ կը դնեն ծերպապերուն վրայ։

Պոլոնը։— Ինչո՞ւ։ Ո՞վ պիտի տեսնէ զայնս։

Տէլինը։— Բայց նախ դուն, սիրելիս։

* * *

Դատարանին մէջ։

—Ամբաստանեալ, ի՞նչ կ'ընէիր երբ ոստիկանները բռնեցին զքեզ։

—Կը վախչէի, տէր նախագահ։

ՑՈՒՆԴ ԵՒ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

Ժամանակն որ մեր զուարճութեանց վրայէն կը սահի կ'անցնի, կարծես մեր վշտերուն վրայ կանգ կառնէ։

—Այնչափ զիւրին է պատուաւոր մարդ ըլլալը՝ որչափ այնպէս ըլլալ կեղծելը։

—Ամբոխանքի դէմ մեծամասնութիւն չԷԱԼԱԲ։

—Վիշտը մարդկային ամէն արարածի բաժինն է։

—Սիրտը կերթայ ուր որ սէրը առաջնորդէն զինքը։

—Ուր որ սատանան չը կրնայ երթալ, իւր տեղը կինը կը ղրկէ։

—Երիտասարդ աղջիկը սակի է, ամուսնացեալ կինը արծաթի, այրի կինը պղինձ և ծեր կինը թիթեղ։

—Այն որ երկրորդ կարգին մէջ կը փայլի, առաջին յարկին մէջ կը խաւարի։

—Փորձառութիւնը ծերութեան գաւազանն է։

—Սակեզած անկողին մը երբէք չը կրնար մխիթարիչ ճշմարիտ հիւանդ մը։ Տ. Ջ.

ՆՈՐ ԳՐԵԱՆՔ

ՏԵՂԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Այն ամէն Գեղինակներն ու Թարգմանիչներն, որք իրենց երկասրութիւններէն երկերկու օրինակ յանձնեն Լրագրոյս խմբագրատեան, երեք անգամ անոնց ծանուցումն հրատարակուած պիտի տեսնեն Դ։ էջին մէջ դինգ տողով։ երեք անգամէն ետեւի հրատարակելի կամ ընդարձակ ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ կան։

Խորին կամ առաջին քննիցարան մանը տղայոց համար։ Ցօրինեաց Ա. Մ. Դարապաշեան, կը վաճառուի 60 փարայի։ Կեղրոնատեղին է Միրզան 3. Փափազեան զրատուն, Զիտմարկի խան թիւ 18, 19, 21։ Վարժարանաց եւ մեծարանակ գնողաց 100ին 20 զեղչ։ 545 2—3

ԱՊԱՌԻԿ ՀՈՅԹԱՅԹՈՒՄ ԴԻՐՔԵՐՈՒ

ՊԱՅՄԱՆԵՐ ՎԱՃԱՌՄԱՆ

Դիրքերը կը տարուի Ֆարիզի գնով

100 Ֆրանգի եւ ապէրը պակաս ամէն յանձնարարութիւնք համար վճարումը պիտի ըլլայ ամսական

ՀԻՆԴ ԹՐԱՆՔ

Փոխադրութեան ծախքը ինքնին վրայ է։ Մեզ հետ յարաբերութիւն ունեցող անձերէն կը խնդրուի որ երասխաւորութիւն մը պան տեղւոյ վրայ։

Ա. Տ. ՁՈՒՇՃԵԱՆ

Ղալաթիա, Ս., Թալէաթ խան, Ղալաթիա 10, 331 41—48

5

ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ԱՏԱՂՁԵՂԻՆԱՑ ՈՒ ԿԱՀԿԱՐԱՍԵԱՑ

ՊԵՏՐՈՍ Էֆ. ՔՕԼՕԼԵԱՆԻ

Ի Ֆէրէ, Պոլսոյ Ճոխոխէ, Ռէ- 18

Սոյն գործարանը, վարպետ արհեստաւորաց տնօրինութեան ներքեւ, կը պատրաստէ

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՒԱՆԴՆԱԿԱՆ ԱՆԳԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՒՅԹ Ա.ԿԱՊ. ԹՎԻ 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ"

Հիմնեալ 1782

«ՖԻՆԻՔՍ», հիմնեալ՝ սուտ ասել քան մի գաղ յառաջ, ոսկի հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրերն են, ունենալով ահռելի պատասխանատուութիւն։

«ՖԻՆԻՔՍ» ընկերութեան այսպարհանուշակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգլ. ոսկւոյ դրամարկղ որ յաջող վճարած է հրդեհի դատուց հետոյ։

34

«ՖԻՆԻՔՍ» ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ բոլոր գէմ գրաստ, կալուածք, զգեստեղէն և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանաւք և միջոցներով, որք ունին փառաւոր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրեալ կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուրգարիոյ և Սև ծովու եզերաց Ղալաթիա, Կամուրջի գէմ, Քօմիսիօն խանի անկիւնը։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄԲՈՒՐԳ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

Ա. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանկ 8,000,000
Պահեստի դրամ	6,889,695
Տարեկան հասոյթ	16,890,344

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և քնակութիւններ և ոչոք մէջ գտնուած փոնատքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր տակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱԼՈՒԷԿ ԱՍՏՍԻԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաքու, Անանիատիս խան, 12, 13, 14

ՖՈՒԱՆՔՖՈՐԹՈՒԱՉ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանկ 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆռանկ 2,585,853

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած ֆռանկագին նիւթեր և գրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանաւ և ստանալով։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպական 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ ուստի գրամ ունի պահեստի դրամ է Ամբողջ գումարն 100,000,000 ֆռանկ

Լիազօր ներկայացուցիչ համար Թուրքիոյ

369

ԻԼԱՆ ՊԱՊՐ ՍԻՐՍՄԲԷՐԻ

Ինչպէս ասքերիեն լոգմէսի իչուն 1 սէնթ, զարիքնտա մրպպիտաբ մուգթաղի չալաբիկա բոպ քի էնինգ ինչ ուրամ սեա բարիր գրանցնա Նիւ Յորք, Սիկիտար, Կալիֆոռնիայի գրամ, իմի պարբիլի միւնագատանա գնա լարագ նիսանին 25ինոի բարար կիւնի գարարը գաթիսի վի թէէրատաբ 100ատ 5 թէնգիլիթը մուգարրէր օլտուղունտան թալիպ օլանլարրն ինչպէս ասքերիեն տայիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէէրի իլան օլունուր։

Նո. 28 3—3

Սթանպոլ, Սկիտար, Կալիֆա ճլուհէթլէրինտէքի էմբաթնը ասքերիեն ինչպէս թի թամիրաթնա 1 սէնթ զարիքնտա միւպպիտաբը մուգթաղի մօլոզ վի գաբաղ թաշլարը իլէ Տարբնա, Թուզլա վի սէրէ գումարը էնվայի միւնագատեա գօնուլարագ նիսանին 25ինոի բարար կիւնի գարարը գաթիսի թէէրատաբ 100ատ 5 թէնգիլիթը մուգարրէր օլտուղունտան թալիպ օլանլարրն ինչպէս ասքերիեն տայիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէէրի իլան օլունուր։ Նո. 29 3—3

Ինչպէս ասքերիեն լոգմէսի իչուն նիւմունէսինէ մուվաֆֆագ միւպպիտաբը մուգթաղի մաքնա քէրրիճ թուղտարնին 250,000ատ 300,000 ատէսի միւնագատեա գօնուլուպ նիսանին 25ինոի բարար կիւնի գարարը գաթիսի թէէրատաբ 100ատ 5 թէնգիլիմնին գապուը մուգարրէր օլտուղունտան թալիպ օլանլարրն ինչպէս ասքերիեն տայիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէէրի իլան օլունուր։ Նո. 30 3—3

Ասաքիրը չահանէ իտարէսի իչուն նիզամիեէ էրզագ անպրրնա (0,000 զրեէ չէքէր մ էպպտա օլուն նամազղունտան վէ նիսանին 22ինոի բէնճէչնիկ կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլուպ 2կինոի ճումա իրթէսի կիւնի 100ատ 5 թէնգիլի գապուլ իտիլէճէկկինտէն մէգքիւր էյմզաբար չէքէրին իթասրնա թալիպ օլանլարրն մագամը Սէրասքերի լէվազիմաթը ումումիեէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նո. 31 3—3

Տայիրէյի ասքերիեէնին իտարէսինէ պուլունան փասպրիգայի հիւմաեունարբ էչուն միւպպիտաբը էվվլէճէ իլան գբլրնան 100.000 գանթար մասէն քէօմիրիրնին պէէէր ճէտիտ գանթարը 11 զուրուշտա թալիպի էօկտէսինտէ օլուպ նիսանրն 22ինոի բէնճէչնիկ կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլերէք 2կինոի ճումա իրթէսի կիւնի 100ատ 5 թէնգիլի գապուլ իտիլէճէկկինտէն մէգքիւր էյմզաբար չէքէրին իթասրնա թալիպ օլանլարրն մագամը Սէրասքերի լէվազիմաթը ումումիեէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նո. 32 3—3

Ֆրունարրն թէքնէ թապանարրնտա հասրլ օլան տագիգ սիւբրինթիսինին պէէէր ճուվալը 100 քիլօկրամ օլմագ իւզրէ բաեիհ ագճէ իլէ 20 զրշ թալիպի էօկտէսինտէ օլուպ նիսանրն 22ինոի բէնճէչնիկ կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլերէք 2կինոի ճումա իրթէսի կիւնի 100ատ 5 զամմը գապուլ իտիլէճէկկինտէն ֆիլտրը մէգքի բէեէ գամմ իլէ իրթիրաեա թալիպ օլանլարրն մագամը Սէրասքերի լէվազիմաթը ումումիեէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նո. 33 3—3

Ճիւէթը ասքերիեէնին թահրը իսթիճարրնտա պուլունան Ճիպալի տէկիրմէնի հասրլաթնտան 2 մահ զարիքնտա հասրլ օլանագ վէ սաթրլանագ օլան քէբէբ վէ սայիրճէնին ֆիլտրը մուգարրէրսի իլէ թալիպի էօկտէսինտէ օլուպ նիսանրն 19ինոը բարար իրթէսի կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլերէք իրթէսի սալը կիւնի 100ատ 5 զամմը գապուլ իտիլէճէկկինտէն մէգքիւր քէբէք վէ սայիրէեի իրթիրաեա թալիպ օլանլարրն մագամը Սէրասքերի լէվազիմաթը ումումիեէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նո. 34 3—3

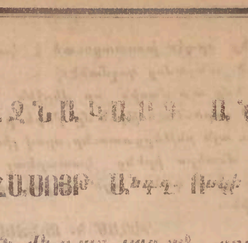

ՄԱԼՏԻՄ Ս. Է. ԱԼԼԷՆԻՆ

ԷՀԱԼԵՐԱՆՈՒԹԻՒՆՔ ՄԱԶԵՐՈՒ ՆՈՐՈՂԻՉ

(MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Ներմակ ընկած մազերուն գոյն, վերնիճ ու գեղ կուտայ։ Կը նորոգէ անոր կանգուր, ոյժը և աճումը։ Դիպուա թեփը շուտ մը անհետանալի կ'ընէ։ Իր անուշ հոտը առատ է ու հեշտալի։

"Մէկ շիշը կը բաւէ։" Այդ փորձը ունեցան ամենքը որոնց մազերը հին ատենուան մազերիրենց բնական դոյնին գարձան, և Ճաղատ տեղերը մազով ծածկուեցան։ Դիպերի չէ, և ամենեւին գեան մը չքներ։ Լաւ որ կ'ուզես թարմ մազ ունենալ և բոլոր կենացդ մէջ պահել, առանց ուշանալու շիշ մը ստացիր տալիս Ս. Է. Ալլէնի Հաուշ-նորոգիչն Նորագոյն։ (MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Գիւրաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ Եորք։ Կրկնաճառուի ամեն սափրիչներու, անոյշ իւղագործներու և անգլեացի գեղագործներու քով։

Մեծաքանակ վաճառում իմիոլիս Բ. Հ. Թիւլիւքեան եղբարց քով, Տենի ճամի փողոց, 18, Պոլիս և Իսմուլա Գարուանա, Նիւքեէք Գալաթրրում, Դալաթիա, փոքրաքանակ վաճառում Բ. Հ. Թիւլիւքեան եղբարց քով, Պոլսոյ կամուրջին գլուխը, 17, եւ. Բերայի Մեծ Փողոց, 158, Գանձիւք, բրիտանական դղեակաքը և Իզմիր, հոսանքառ, Մեծ Փողոց Թիւ. 433։

EMULSION SCOTT

(ՍԿՈՏԻ ՕՀԼԵՐԸԿ)

ՄՈՐԻՒ ԶԿԵՆ ԴՈՒՏ ԻՎԴ.

Լիովին վերջ դրաւ շոշ Ի՛ տպագրով

Գործածեալ մեծամբ ՍԿՈՏԻ և ՊՕՌԻՆԻ ի Նիւ-Եորք։

Կրթին չափ անօրժահամ է

Մարիւ մեկն հում իւղի բոլոր յատկութիւններն զուտ, հրաշագործիչներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հաղը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճոռաղութիւնը

Բժիշկներն ընդունուած է, անորժ համ ու հոտ ունի, գիւրամարս է և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղասարդաց քով։ Նոյն գործակատարը ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄԱՅՐ ԵՒ ՀԱՒԻԲԵԼ

ԼԱՆՔԱՇԱՅՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՄԱՆՉԷՍԹԷՐ

Հիմնեալ 1852 թ.

Դրամագլուխ Անգլ. ոս.	3,000,000
Յ1 դեկ. 31ին աւանդ արուած գ.մ.	1,771,006
1891 դեկ. 31ին պահեստ	1,635,903
Հասոյթ 1891 թ.	1,851,329

Այս ընկերութիւնը ընդդէմ հրդեհի կապահովագրելու ամէն տեսակ վնասներ, կահ, ապրանք, և Պոլիս և ի շրջակայսն մեր գործակատարներուն քով։

Վնասի տեղեկութեանց համար գիտել առ գործակատարութիւնն քիւրտիրեան, 1 և 2 իզմիէր փասան, Գալաթիա

ՐԻՉԱՐԴ Մ. ՊՈՆՏ

Ներկայացուցիչ

257 ՊՈՆՏ, ՍԷԼԼԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.

ԱՒԱՆԴԱՐՆ ԿԱՐԳԻՇՈՊԵՆԱՒՔ

Նրանեանց Անէլեց, կ. Պոլսոյ և Օտեսայ Գլխ.

ԹՈՄԱՍՈՒԻԼՍԸՆ ՕՊԻՔԷՐԸ

Անուանք	Թիւերս	Անուանք	Թիւերս	Անուանք	Թիւերս
Աղամաս	2000	Գլուխին	1600	Բալէրմս	3200
Ամէրլը	3000	Կալիկս	5500	Բալնտէր	1700
Աբրոլ	5500	Կիրանս	2200	Բրանտ	1500
Լիկս	2800	Կոզը	1800	Բոյզ	1000
Աբիսոդ	3000	Կրանս	2200	Գուլիգ	2800
Գասանս	3000	Հիրս	2600	Բիլոնտ	4400
Գորգանին	2200	Հեռապիկ	3500	Բինարդ	3200
Գրանդ	2500	Հիմնաս	7000	Բոլոս	3000
Գրիֆիսաբ	3800	Հոմոդիզ	1200	Բոմեռ	3500
Դէրբս	2800	Միլանս	5000	Բոզարիս	3500
Դանիլաս	2500	Հիլնս	2300	Պատրոնս	4000
Դասմս	2100	Փիլաս	2000	Պանդիանս	2200
Գասաս	2000	Ֆարլիս	4200	Պասքս	2000
Գասս	2700	Գասնս	2200	Սիրիս	2000
Զիլանս	5000	Լիս	3000	Սորիանս	4300
Գիլիս	3500	Լերանս	4500	Թ. Ամիլլզ	3000
Գրոսվոր	3400	Լիմոնս	3000	Թանրաս	1200
Տիգս	2,000	Մարլս	1500	Թորիանս	2800
Ջոնս	2500	Մարգիս	3300	Տարբանս	900
Տանս	4300	Ֆոսդիլլիս	5500	Ֆրանքս	5000
Տիլաս	3100	Միս	2000	Գ. Օրէանս	5000
Ֆանանս	2300	Ֆրանքս	3100	Սեռս	3600
Լիսոբրաս	3000	Գիրս	2000	Զեանս	1000
Նէլսիթրս	3200	Ոլանանս	2300	Ֆիլոմիրնս	200
Տրանս	2600	Գիլլս	3000	Ջորնս	200
Ֆանլանս	800	Ոգրանս	4500	Ջերս	140
Ֆիլս	700	Ոլանս	2000	Մորքիս	120

Ընդարձակ Ցանկագիր

Ֆիլիպ Մանարդ

Գրանցանուն

Թիւ 17-18, Քիւչիւք Մէյլի

293 Խան Զալաթիա

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒՆ

ԴՈԵԱԼ ԷՔՍՊՐԷՍ

ԱՍԻՈՒԱՆՍ ՔՈՒՔՈՐԷԷՐԸ

ԱՒՈՒՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԻ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720 ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան Անգլ. ոսկի 4,000,000

Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է » 35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամէն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առատաց որ եւ իցէ ՁԵՂՉի կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ.

140 Պահչէ Գաքու, Մէլլասանեան բաքար, Աւիլեայ խան։

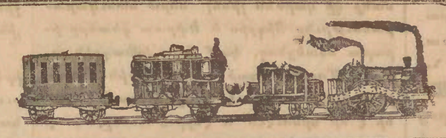

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ Ի Ճ. ԱՆԱՏՈՂԱՐՀՈՒԹԵՍ

ԳԻՒՆ Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՊՈԼԻՍ—ՓԼԷՎՈՎԱ

Երեք. Հինգ. Թ. 2 Ք.Ը. Եր. Ա.	Կիր. Ճամբ. Թ. 4 Ա.Մ. օր Ա Բ Գ	Կիր. Խառն Թ. 62 Ա.Մ. օր Ա Բ Գ	Կիր. Խառն Թ. 132 Բ.Ղ. Ա Բ Գ	Կիր. Խառն Թ. 124 Բարձ. Կիր. Ա Բ Գ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կիր. Խառն Թ. 123 Բարձ. Ա Բ Գ	Կիր. Խառն Թ. 131 Դուրս. Ա Բ Գ	Կիր. Խառն Թ. 61 Ա.Մ. օր Ա Բ Գ	Կիր. Խառն Թ. 7 Ա.Մ. օր Ա Բ Գ	Երեք. Հինգ. Թ. 1 Ճանապ. Ա.
ժ. Վ.	ժ. Վ.	ժ. Վ.	ժ. Վ.	ժ. Վ.		ժ. Վ.	ժ. Վ.	ժ. Վ.	ժ. Վ.	ժ. Վ.
7 20	8 18	6 30			Մկ. Կ. ՊՈԼԻՍ ..... ժմ.			8 32	8 22	4 00
		6 41			Գումգապու			8 23		
		6 53			Եէսի—գուլէ			8 07		
		7 12			Մագրիգիւղ			7 44		
		7 26			Ալմէնիանոս			7 22		
		7 45			Քիւչիւք—Չէքմէճէ ...			7 07		
		8 20			Սրաթիա—գուլէ			6 22		
	9 35	9 05			Չատալճէյ			5 56	6 58	
		9 43			Զաթալճա			4 53	6 17	1 50
9 38	10 31	10 25			Գապաքճէ			4 20		
		11 27			Սիրնէքլի			3 23		
	12 12	12 09			ժմ. Զեյրեքսաբեայ մեկնում			2 37	4 38	12 09
	12 14	12 40			մկ. Զեյրեքսաբեայ ժամանում			2 12	4 33	12 04
12 04	12 56	1 41			Զորլու			1 26	3 56	
		2 33			Մուրթլը—Քեօքէլի			12 26		
		3 05			Սէքայէր—Զիֆթիլիք ...			11 53		
	2 26	3 44			Լիւլէ—Պուրգաղ			11 16	2 26	
2 08	2 55	4 30			Պապա—Էրգէն			10 39	2 00	9 33
		5 13			Բավլա—քեոյ			9 40		
	3 58	6 05			Ուզուն—Քեօքրիս			8 56	12 30	
	4 16	6 47			Գուլէլի—Պուրգաղ ...			7 46	12 51	8 09
		7 12			Ռէլի			7 14		
4 21	5 09	7 59			ժմ. ԱԴՐ. ՊՈԼԻՍ ..... մկ.			6 25	11 37	7 14
4 29	5 19		3 15		մկ. ..... ժմ.		1 25		11 22	7 09
			4 07		Գասրգեքոյ		12 32			
5 25	6 12		4 57		ժմ. Մուսթաֆա բաշա մկ		11 39		10 27	6 12
5 31	6 32		5 17		մկ. ..... ժմ.		11 19		10 02	6 07
6 14	7 13		6 38		ժմ. Էսքրմանլը մկ.		9 54		9 19	5 23
6 20	7 38		6 58		մկ. ..... ժմ.		8 48		8 59	5 18
	8 01		7 38		ժմ. Բրքիսօվա—Սէմէնի մկ.		8 01		8 55	4 53
	8 11			10 50	մկ. ..... ժմ.				8 23	4 48
	6 47			11 50	Գասանճը—Հաչէպէյ ...	12 50			7 32	
	9 34			1 07	Եէնի—Մաչկալէ	12 06			7 03	
8 38	9 59			1 49	Բաքալգէր	10 50			6 30	3 00
	10 25			2 34	Գաթիմիդ—Պէճանիմպ	9 58			6 14	
9 23	10 44			3 20	ժմ. ..... մկ.	9 04			5 54	2 17
9 33	11 04			4 41	մկ. Փիրիպէ ժմ.	8 25			5 34	2 12
	11 58			5 12	Թաթար Բազարճըք մկ.	7 51			4 43	
	12 22				ժմ. Սարամէրէյ մկ.	6 45			4 17	
	12 33				մկ. ..... ժմ.	6 00			4 16	
11 10	12 44				ՀՄ. Գէլէվա մկ.				4 01	12 44
3 20	4 29				Սոֆիա				12 34	15
3 10	9 50				Նէրէ				5 51	9 20
8 43	4 48				Գէլիքսան				5 35	37
9 40	1 20				Պուլատբէլի				2	5
3 16	7 20				Վիէննա մկ				8 30	

ԳԻՒՆ ԵԼԼԱՆԻՈՊ—ԻՍՊԻԼԻՈՊ—ՍԷՆԷՆՏԷՆ

Կիր. Խառն Թ. 512 Ամենը օր Ժ. Վ.	Կիր. Խառն Թ. 522 Ամենը օր Ժ. Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կիր. Խառն Թ. 523 Ամենը օր Ժ. Վ.	Կիր. Խառն Թ. 523 Ամենը օր Ժ. Վ.
5 40		Սէլանիկ (Պիւֆէ) ... ժմ.		10 18
5 44		Թեսալոնիկ ..... մկ		9 44
6 21		Ամանօվօ		9 04
6 48		Գրաստուլյա		8 44
6 53		Կիւմիւնճէ		8 31
7 31		Կէօրիչէլի		7 39
8 05		Մրնօվօյէ		7 18
8 11		Աթրուանիցա		7 06
8 47		Տէմիրգապու (Պիւֆէ) ժմ.		6 32
8 57		մկ.		6 17
9 42		Ֆրիմլոյագ		5 43
10 21		Վէլէնց—Կրացչ		5 00
11 08		Բէօբրիլիս ..... ժմ.		4 10
1 18		մկ.		4 00
12 06		Զէլլէնկօ ..... ժամ.		3 17
12 42		մկ.		2 41
	1 06	ԻրմԹիրլ (Պիւֆէ) մկ.		
	1 47			
	2 42	Ամաւլար	2 20	
	3 15	Գումանօվա	1 44	
	3 43	Թապանօշլի	1 07	
	3 56	Բրէչօվա	12 29	
	4 21	Պուգաստիլ	12 04	
	4 34	Պուլիէնէվլի	11 46	
		Զիլէնիլի	11 16	
			11 00	
9 38		Նէչ	5 31	
4 48		Պէլիքաա	10 38	
1 20		Պուլատբէլի	2 40	
2		Վիէննա մկ.	8 30	

ԳԻՒՆ ԻՍՊԻԼԻՊ—ՄԻԹՐՈՎԻՑԱ

Կիր. Խառն Թ. 622 Ուր.-դուս. ուր. Ժ. Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կիր. Խառն Թ. 621 Գ.-Հ. Ամենը օր Ժ. Վ.
7 15	Իսպիլիպ (Պիւֆէ) ժամ	12 29
8 22	Իլիչան ..... մկ.	11 36
9 17	Փաչանիք	10 59
10 27	Վէռիչօվից	10 12
11 20	Լիբլան	9 11
12 12	Բրիշլինա	8 16
12 58	Վուչիթրն	7 22
1 15	Միթրովիցա մկ.	7 00

ԹՐԻՆՕՎԱ—ՍԷՄԷՆԼԻ—ՆԱՄԳՈՎՈՒ

Կիր. Խառն Թ. 321 Բ.-Հ. Ա Բ Գ	Կիր. Խառն Թ. 323 Կիր. Ա Բ Գ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կիր. Խառն Թ. 322 Գ.-Հ. Ա Բ Գ	Կիր. Խառն Թ. 324 Բ.-Հ. Ա Բ Գ
9 13	1 40	մկ. Թրինվ-Սմենլի ժմ.	7 0	2 40
9 53	2 25	Գարաբունար	6 46	9 15
11 03	3 32	Լասեն—Մէրլեսի	5 43	8 14
12 13	4 43	Եէնի—Զագրա	4 42	7 09
1 11	5 41	Սիլիվա—Զիլանլը	3 41	6 13
2 00	6 30	Չատալջա ժմ.	2 40	5 10
6 58		ժմ. Պուլգարա մկ.	9 10	

ԱԳԻՐԻՆՊՈՊԼԻՍ—ՏԻՏԷՆ ԱՂԱՅ

Կիր. Խառն Թ. 221 Բ.-Հ. Ա Բ Գ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կիր. Խառն Թ. 222 Գ.-Հ. Ա Բ Գ
7 51	մկ. Ա. Պոլիս ..... ժամ.	6 35
8 47	Ռուլի	5 58
9 33	Գուլէլի — Պուրգաղ ...	5 30
10 10	Տիմիրճա	4 38
11 22	Պուգի	3 3
12 20	Պիաչիլի	2 31
1 21	Տերբե	29
2 22	ժմ. Տեսն—Ռաչա մկ.	12 20

ԴԻՍԵՂԱՒՈՐ ԻԴԻՆԷ

1.—Սաղարգեալ վաղրկեանները կը ցուցնեն երեկուան ժամը 6ին և առաւաւտ ժամը 5-59ի միջև եղած դիշերուան ժամանակը։

2.—Կ. Պոլսոյ արուա ժամաց ժամանակացոյցը մանաւորը ցուցակ մըն է եղած։

3.—Զախակողմի սիւնակաց մէջ կառախմբոց մեկնման ժամանակը պէտք է կարդալ վերէն վար և աջակողմի սիւնակաց մէջ վարէն վերի։

4.—Թիւ 341 փասան կառախումբը ի Թրնովա—Սեմենլի կը հաղորդակցի 7 Թիւ. ապայմանագրական կառախումբին։ Հետ։

5.—Թիւ 322 փասան կառախումբը ի Թրնովա—Սեմենլի կը հաղորդակցի Թիւ 4 ապայմանագրական կառախումբին և Թիւ 131 փասան կառախումբին հետ։

6.—Թիւ 621 խառն կառախումբը Սիլիվրի մէջ կը հաղորդակցի՝ Զիլէնիլէ գացող Թիւ 513 խառն կառախումբոց հետ։

7.—Մաշճարաբ վասն մը ուրեքրուան է Թիւ 7 և 4 պայմանագրական կառախումբոց, արեւելեան ճանապարհին չբանան օրերն, այսինքն.

Կ. Պոլսէն մեկնող Թիւ 4 կառախմբին } Կիրակի, երեքշաբթի, չորեքշաբթի ուրբաթ և շաբաթ օրերը

Պելովայէն մեկնող Թիւ 7 կառախմբին } Կիրակի, երկուշաբթի, չորեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը

Ուղեւորք կրնան զանոնք ի կիր առնելու լաւագոյնագոյն սակ մը վճարելով։

Ա. կարգ Բ. կարգ
Ֆր. 10.— Ֆր. 7.— Կ. Պոլսէն Ադր. Պոլսոյ համար կամ փոխադարձաբար
,, 12.— ,, 9.— Կ. Պոլիսէ Պելովայի համար կամ փոխադարձաբար

8.—Աքեւելեան Եւրոպայի ժամանակը [Ա. Ե. Ժ.] 4 վայրկեան առաջ է Կ. Պոլսոյ տեղական ժամանակ վրայ։

9.—Միջին Եւրոպայի ժամանակը [Մ. Ե. Ժ.] 32 վայրկեան առաջ է Սելանիկի ժամուն վրայ։

ՅՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ